Волинське обласне управління культури
Волинський краєзнавчий музей
Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олени Пчілки

К А Л Е Н Д А Р
ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ ВОЛИНІ
1997 РІК

Луцьк, 1996

Упорядники: Ксензук В.С.

Мігас М.В.

Відповідальні за випуск:

Блащук К.С.

Силюк А.М.

"Календар знаменних і пам'ятних дат Волині" містить матеріали про визначні події історії, громадсько-політичного і культурного життя області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, чиї життєві шляхи пролягли через Волинь.

Посібник відкривається хронологічним переліком основних дат 1997 року. Далі подаються число, місяць, назва події, текстова довідка і список літератури, у якому спочатку вказуються документи, потім книги, статті з періодичних видань, довідники та бібліографічні посібники.

"Календар знаменних і пам'ятних дат Волині" буде корисним для культосвітніх працівників, викладачів, студентів, краєзнавців.

ЗНАМЕННІ ТА ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ВОЛИНІ
НА 1997 РІК

2 січня	165 років від дня народження П.А.Косача (1842-1909) - українського громадського діяча, батька Лесі Українки.
2 січня	65 років від дня народження М.І.Дубини (1932) - українського літературознавця і критика.
7 січня	70 років від дня народження Р.А.Братуня (1927-1995) - українського поета.
10 січня	400 років від дня народження П.С.Могили (1597-1647) - українського політичного, церковного і освітнього діяча.
10 січня	75 років від дня народження М.Г.Пронька (1922) - українського письменника.
14 січня	55 років від дня народження В.С.Гея (1942) - українського письменника.
25 січня	55 років від дня смерті А.Ю.Кримського (1871-1942) - українського вченого, сходознавця, славіста і письменника.
26 січня	50 років від дня народження Т.Д.Галькун (1947) - української художниці.
27 січня	90 років від дня народження М.Е.Гаска (1907-1996) - українського письменника та літературознавця.
2 лютого	100 років від дня народження Є.Ф.Маланюка (1897-1968) - українського поета, критика і літературознавця.
14 лютого	100 років від дня смерті П.О.Куліша (1819-1897) - українського письменника, історика, фольклориста.
25 лютого	126 років від дня народження Лесі Українки (1871-1913) - видатної української письменниці.
9 березня	183 роки від дня народження Т.Г.Шевченка (1814-1861) - видатного українського письменника і художника.

10 березня	136 років від дня смерті Т.Г.Шевченка (1814-1861) - видатного українського письменника і художника.
11 березня	50 років від дня народження Л.Н.Лежанської (1947-1981) - української поетеси.
17 березня	150 років від дня народження Ф.К.Вовка (1847-1918) - українського етнографа, антрополога і археолога.
26 березня	105 років від дня народження Г.Н.Остапенка (1892-1971) - українського живописця і педагога
30 березня	140 років від дня народження Габріелі Запольської (1857-1921) - польської письменниці і поетеси
31 березня	85 років від дня народження А.І.Юницького (1912-1976) - українського актора, народного артиста України
17 квітня	115 років від дня народження В.К.Липинського (1882-1931) - українського історика, публіциста, громадського та політичного діяча
8 травня	90 років від дня народження Власа Мизинця (1907-1943) - українського поета і публіциста
12 травня	70 років від дня народження І.Г.Сокола (1927-1974) - Героя Радянського Союзу
16 травня	180 років від дня народження М.І.Костомарова (1817-1885) - українського історика, письменника та етнографа
17 травня	75 років від дня народження А.А.Дімарова (1922) - українського письменника
Травень	115 років від часу переїзду в с. Колодяжне Лесі Українки (1882)
3 червня	100 років від дня народження О.М.Хохол (1897-1964) - української вченої-медика
5-6 червня	70 років від часу проведення Українського церковного з'їзду у м. Луцьку (1927)

7 червня	120 років від дня народження О.П.Косач-Кривинюк (1877-1945) - української письменниці та перекладача, сестри Лесі Українки
16 червня	65 років від дня смерті М.П.Левицького (1866-1932) - українського письменника, педагога, лікаря
17 червня	115 років від дня народження І.Ф.Стравінського (1882-1971) - російського композитора і диригента
26 червня	80 років від дня народження П.И.Каспрука (1917-1943) - організатора Торчинського антифашистського підпілля
29 червня	148 років від дня народження Олени Пчілки (1849-1930) - української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча, матері Лесі Українки
3 липня	90 років від дня народження Н.И.Захарченко (1907) - української співачки, заслуженої артистки України
3 липня	50 років від часу виявлення родовищ кам'яного вугілля на Волині (1947)
12 липня	70 років від дня народження С.І.Бородуліна (1927) - українського письменника
14 липня	100 років від дня народження О.І.Жуковської (1897-1979) - української співачки, заслуженої артистки України
24 липня	85 років від дня народження С.М.Радіона (1912) - українського письменника, журналіста і критика
28 липня	185 років від дня народження Ю.І.Крашевського (1812-1887) - польського письменника
1 серпня	84 роки від дня смерті Лесі Українки (1871-1913) - видатної української письменниці
17 серпня	330 років від дня народження И.Кондзелевича (1667-бл. 1740) - українського живописця
20 серпня	30 років від дня відкриття в урочищі Лопатень меморіального комплексу партизанської Слави (1967)

23 серпня	125 років від дня народження М.М.Перетятковича (1872-1916) - українського архітектора
23 вересня	55 років від дня Кортеліської трагедії (1942)
4 жовтня	67 років від дня смерті Олени Пчілки (1849-1930) - української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча, матері Лесі Українки
12 жовтня	105 років від дня народження М.П.Кравчука (1892-1942) - українського вченого-математика
14 жовтня	55 років від часу створення на Волині УПА (1942)
15 жовтня	180 років від дня смерті Т.Костюшка (1746-1817) - діяча польського національно-визвольного руху
4 листопада	55 років від дня трагедії у с. Клубочин, тепер Ківерцівського району (1942)
11 листопада	85 років від дня народження А.З.Дублянського (1912) - історика, владики УАПЦ
12 листопада	110 років від дня смерті М.В.Крушевського (1851-1887) - польського вченого-мовознавця
20 листопада	80 років від дня прийняття III Універсалу і проголошення Української Народної Республіки (1917)
26 листопада	85 років від дня народження Г.М.Канишевського (1912-1991) - українського актора і режисера, народного артиста України
8 грудня	675 років першої писемної згадки про м. Рожище (1322)
Грудень	110 років від часу відкриття Волинського давньосховища при Свято-Володимирському братстві у м. Володимирі

900 років	першої писемної згадки про с. Перемиль, тепер Горохівського району (1097)
710 років	першої писемної згадки про м. Любомль (1287)
450 років	від часу надання Берестечку Магдебурзького права (1547)

380 років — від часу утворення Луцького Хрестовоздвиженського братства (1617)

375 років — від часу спорудження церкви Воздвиження Чесного Хреста у м. Луцьку (1622)

230 років — "Торчинському маніфесту" (1767)

200 років — першої писемної згадки про с. Буцин, тепер Старовижівського району (1797)

185 років — Вітчизняної війни 1812 року

2 СІЧНЯ

165 років від дня народження П.А.Косача (1842-1909) - українського громадського діяча, батька Лесі Українки

2 січня 1842 р. на Чернігівщині народився Петро Антонович Косач - громадський діяч, батько Лесі Українки. Навчався на юридичному факультеті Петербурзького, потім Київського університету, який закінчив у 1864 р. Брав участь у похоронах Т.Г.Шевченка. Був активним членом "Старої громади". До кінця життя служив у відомстві по селянських справах. Довгий час жив і працював на Волині. Брав участь у діяльності Луцького Хрестовоздвиженського братства.

Література:

Леся Українка: Документи і матеріали, 1871-1970. - К.: Наук. думка, 1971. - 483 с.

Бірюліна О. П.А.Косач і Луцьке братство // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 4.

Кравчук А. Родина Косачів в документальних джерелах обласного архіву // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 22.

Борисюк Т., Денисюк І. З історії краю: П.А.Косач і Камінь-Каширський // Рад. Полісся. - 1988. - 29 вересня.

Мазярж Е. Вшануймо Петра Косача // Волинь. - 1994. - 14 лип.

Мінковський В. Батько Лесі Українки // Рад. Волинь. - 1991. - 11 лип.

2 СІЧНЯ

65 років від дня народження М.І.Дубини (1932) - українського літературознавця та критика

2 січня 1932 р. у с. Жидичі, тепер Ківерцівського району, народився Микола Іванович Дубина - український літературознавець, критик, доктор філологічних наук (з 1980), професор (з 1981). Після закінчення Львівського педінституту вчителював на Волині.

У той час займався дослідженням творчості революційних поетів Західної України. З 1967 р. працював у Київському університеті, з 1989 р. був керівником Шевченківського науково-дослідного центру при Київському університеті. Написав багато праць, у яких досліджується українська класична література.

Література:

Дубина М.І. За правду слова Шевченка. - К.: Вища шк., 1989. - 168 с.

Дубина М.І. Олександр Гаврилюк: Нарис життя і творчості. - К.: Дніпро, 1988. - 189 с.

Дубина М.І. Правда звинувачує: Літ.-крит. нарис. - К.: Рад. письменник, 1982. - 206 с.

Дубина М. Моя любовь - Волынь... // Радуга. - 1982. - №9. - С. 137-141.

x x
x

Пінчук О. З нашого краю // Ленінським шляхом. - 1988. - 3 лип.

Юхимчук Н. З волинських витоків: Професору, доктору філолог. наук М.І.Дубині - 60 років // Рад. Волинь. - 1992. - 3 січ.

x x
x

Дубина Микола Іванович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1990. - Т. 2. - С. 117.

Дубина Микола Іванович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покаж. - Луцьк, 1988. - С. 36-37.

7 С І Ч Н Я

70 років від дня народження Р.А.Братуня
(1927-1995) - українського поета

7 січня 1927 р. у м. Любомлі народився Ростислав Андрійович Братунь - український поет. Після закінчення у 1950 р. Львівського університету був на журналістській роботі, у 1965-1966 рр. працював головним редактором журналу "Жовтень", у 1966-1980 рр. - очолював правління Львівської організації Спілки письменників України.

Автор багатьох збірників поезії. Крім поетичної творчості, займався також публіцистикою.

Література:

Братунь Р. Твори: В 2 т. - К.: Дніпро, 1979. - Т. 1-2.

Братунь Р. Батьківський заповіт: Поезії. - К.: Рад. письменник, 1981. - 127 с.

Братунь Р. Двобій: Вірші, поеми, публіцистика. - К.: Дніпро, 1985. - 187 с.

Братунь Р.А. Літо пізніх жоржин: Поезії. - Львів: Каменяр, 1987. - 271 с.

x x x
x

Лис В.С. Ростислав Братунь // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 4-5.

Олійник Б. Одна нас пісня окриля // Олійник Б. Криниці моралі та духовна посуха: Статті, виступи, публіцист. роздуми, інтерв'ю. - К., 1990. - С. 110-113.

Базів В. Із когорти вічних революціонерів // Молодь України. - 1995. - 17 берез.

Кудлик Р. Віхи неспокою // Жовтень. - 1987. - №-1. - С. 102-112.

Мах П. Поетове поле // Рад. Волинь. - 1987. - 7 січ.

Новиченко Л. Пора зрілості // Літ. Україна. - 1987. - 8 січ.

Пам'яті Ростислава Братуня // Волинь. - 1995. - 11 берез.

x x
x

Братунь Ростислав Андрійович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1988. - Т. 1. - С. 230.

Братунь Ростислав Андрійович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 21-24.

10 С І Ч Н Я

400 років від дня народження П.С.Могили
(1597-1647) - митрополита Київського,
українського політичного, церковного і
освітнього діяча

10 січня 1597 р. у Молдавії народився Петро Симеонович Могила - митрополит київський, український політичний, церковний і освітній діяч. Виховання отримав під керівництвом вчителів Львівської братської школи, навчався у Західній Європі. В 1627-32 рр. був архімандритом Києво-Печерської Лаври, з 1632 по 1647 рр. - київським митрополитом. В 1632 р. об'єднав Печерську Лаврську школу, засновану ним у 1631 р., з братською школою на Подолі, чим поклав початок Києво-Могилянській Академії. Петро Могила був захисником православ'я. Спільно з Луцьким єпископом Афанасієм Пузиною, київським воєводою Адамом Кисилем, князем Сангушком боровся за права православних, підтримував діяльність братств, книгодрукування. В час митрополитства Петра Могили будувалися і реставрувалися храми. Лише на Волині було засновано до 10 монастирів (Загаєцький, Туминський, Гощанський, Низкиничівський та інші).

Впорядкував внутріцерковне життя шляхом адміністративних рішень і виданням православних богослужбових книг "Требник", "Служебник", "Номоканон", "Ісповідання віри", "Літос" і т.д.

19 листопада 1931 р. в Луцьку було створено і діяло товариство імені Петра Могили.

Література:

Батюшков П.Н. Волынь: Историч. судьбы Юго-Западного края. - Спб., 1888. - 126 с.

Про П.Могилу - с. 158-160, 165-167.

Грушевський М. Могилянська церква // Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. - К., 1992. - С. 94-102.

Костомаров М. Київський митрополит Петро Могила // Костомаров М. Галерея портретів: Біогр. нариси. - К., 1993. - С. 103-123.

Крижанівський О.П., Плохій С.М. Реформа Петра Могили // Крижанівський О.П., Плохій С.М. Історія церкви та релігійної думки в Україні. - К., 1994. - Кн. 3. - С. 62-66.

Петро Могила // Історія України в особах, IX-XVIII ст. - К., 1993. - С. 255-265.

Реставраційна праця митрополита Петра Могили // Велика історія України. - К., 1993. - Т. II. - С. 197-201.

Рожко В. Товариство ім. Петра Могили в Луцьку // Рожко В. І потекла сторіками... Могили не можуть мовчати. - Австралія,

1994. - С. 208-210.

Слабошпицький М. Пам'ятник ПетровІ МогилІ // Слабошпицький М. З голосу нашої КлІо. - К., 1993. - С. 202-205.

Хижняк З.І. Києво-Могилянська академІя. - К.: Вища школа, 1981. - 236 с.

БІлодІд О. Загадка Петра Могили // Київ. Старовина. - 1993. - №-3. - С. 56-69.

Вербич В. Петро Могила - святий // ВІсник. - 1996. - 19 груд.

Джеджула Ю. Митрополит // Юрид. вІсник України. - 1996. - №-15. - С. 4.

Нечуй-Левицкий И. Уния и Петро Могила, Киевский митрополит // Москва.1991. - №-2. - С. 128-136.

ОнуфрІйчук М. Петро Могила І могилянська доба // ВІче. - 1996. - 12 груд.

Рожко В. Товариство ІменІ Петра Могили в Луцьку // ВІче. - 1996. - 12 груд.

x x
x

Могила Петро // ЕнциклопедІя українознавства. - ЛьвІв, 1996. - Т. 5. - С. 1632.

Могила Петро Симеонович // УРЕС. - К., 1987. - Т. 2. - С. 425.

Котляр М., Кульчицький С. Могила Петро Симеонович // Котляр М., Кульчицький С. Шляхами вІкІв: ДовІдник з ІсторІї України. - К., 1993. - С. 68-69.

Петро Могила // Український Історичний календар' 96. - К., 1995. - С. 361-363.

10 С І Ч Н Я

75 рокІв вІд дня народження М.Г.Пронька
(1922) - українського письменника

10 сІчня 1922 р. у м. Новомосковському на ДнІпропетровщинІ народився Михайло Григорович Пронько - український поет. Учасник Великої ВІтчизняної вІйни, фронтовими дорогами пройшов вІд Ста-

лінграду до Праги. Нині офіцер у відставці. Живе у м. Луцьку. Працював директором Теремнівського Будинку культури, у Товаристві книголюбів, обласній бібліотеці для юнацтва, керував обласним літоб'єднанням "Гранослов". Опублікував окремими книгами, у газетах, журналах і колективних збірниках понад шістсот поетичних, прозових і публіцистичних творів. Член Спілки письменників України в 1980 р.

Література:

Пронько М.Г. Відлуння громів: Поезії. - Львів: Каменяр, 1975. - 78 с.

Пронько М.Г. Де ночує грім: Поезії. - К.: Веселка, 1974. - 24 с.

Пронько М.Г. Життецвіт: Поезія. - Львів: Каменяр, 1989. - 86 с.

Пронько М.Г. Перевесло: Поезії. - Львів: Каменяр, 1969. - 35 с.

Пронько М.Г. Щедрий день: Поезії. - Львів: Каменяр, 1982. - 87 с.

Пронько М.Г. Яшко з Решетняків: Повість. - Львів: Каменяр, 1985. - 72 с.

Пронько М. Гумористичні мініатюри // Світязь: Альманах Волин. орг - ції Спілки письменників України. - Луцьк, 1996. - Вип. 4. - С. I4I-I43.

Пронько М. Поклик життя: [Оповідання] // Світязь: Літ. зб. Волин. орг - ції Спілки письменників України. - Луцьк, 1995. - Кн. 3. - С. 6I-63.

Пронько М. Дороги: З циклу автобіографічних сонетів // Віче. - 1995. - 5 трав.

Пронько М. Початок; Відступ; Війна; Психічна атака: [Вірші] // Справедливість. - 1995. - 23 черв.

x x

x

Філатенко А.В. Михайло Пронько //Волинський календар, 1992. - Луцьк, 199I. - С. 3.

Гей В. "... І віра на попечених вустах" // Рад. Волинь. - 1992. - I0 січ.

Гей В. Михайлові Проньку - 70 // Літ. Україна. - 1992. - 5 берез.

Губерчук П. Поезії фронтовика // Рад. Волинь. - 1990. - 13 жовт.

Леньский Ф. Боєць, патріот, поет // Справедливість. - 1995. - 23 черв.

Михайло Пронько: ... І бачу шлях свій уві мні, той, що протопав по землі // Віче. - 1995. - 5 трав.

x x
x

Михайло Пронько // Письменники Лесиного краю: Літературознав. довід. - Луцьк, 1994. - С. 34.

Пронько Михайло Григорович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 54-55.

14 С І Ч Н Я

55 років від дня народження В.С.Гея (1942) - українського письменника

14 січня 1942 р. у с. Заболоття Любомльського району народився Василь Степанович Гей - український письменник. Після школи був культпрацівником, учителем, служив в армії, працював у районній та обласній газетах. Закінчив редакторський відділ Українського поліграфічного інституту. Керував обласною літстудією "Лесин кадуб". З 1974 р. - член Спілки письменників України. Нині очолює Волинську організацію Спілки письменників України. Автор багатьох збірок поезії, пише прозові твори.

Література:

Гей В. Витоки: Поезії. - К.: Молодь, 1979. - 72 с.

Гей В. Вічно пам'ятати: Поеми, балади. - К.: Рад. письменник, 1983. - 118 с.

Гей В. Закон вірності: Поезії. - К.: Рад. письменник, 1973. - 60 с.

Гей В. Кольори вересня: Поезії. - Львів: Каменяр, 1985. - 54 с.

Гей В. Краплі на листі: Поезії. - К.: Рад. письменник, 1987. - 93 с.

Гей В. Крила Світязя: Поезії. - К.: Рад. письменник, 1978. - 88 с.

Гей В. Лесин Кедуб: Поезії. - Львів: Каменяр, 1991. - 111 с.

Гей В. Під сузір'ям калини. - Луцьк: Греноcлов, 1993. - 63 с.

Гей В. Підрубане дерево роду. - Луцьк: Надстир'я, 1996. - 31 с.

Гей В. Волинь; Плугатарі; Щедрість; "Над володимирським собором..."; Горять човни // Світязь: Літ. зб. Волин. орг - ції Спілки письменників України. - К., 1992. - Кн. I. - С. 18-21.

Гей В. Операція "Хрест": [Оповідання] // Світязь: Літ. зб. Волин. орг - ції Спілки письменників України. - Луцьк, 1995. - Кн. 3. - С. 64-70.

Гей В. Восьмивірші з рідного села // Літ. Україна. - 1996. - 24 жовт.

Гей В. Посіяне "при дорозі" чи "на добрій землі" ? // Літ. Україна. - 1996. - 15 серп.

Гей В. Яворник: Повість // Вітчизна. - 1995. - №9-10. - С. 46-97.

x x

x

Лис В.С. Василь Гей // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 5-6.

Березета Б., Краснодемський В. "Творити, але не з протягнуток рукою" // Голос України. - 1996. - 15 жовт.

Осадчук П. Василеві Гею - 50 // Літ. Україна. - 1992. - 13 лют.

Розкрилення в леті // Мол. Волинь. - 1992. - 10 січ.

Філатенко А. Поезія, народжена з любові: Вечір з нагоди 50-річчя волин. поета В.Гея // Волинь. - 1992. - 21 січ.

x x

x

Гей Василь Степанович // Українська літературна енциклопедія. К., 1988. - Т. I. - С. 403.

Василь Гей // Письменники Лесиного краю: Літературознав. довідник. - Луцьк, 1994. - С. 10-11.

Гей Василь Степанович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 32-33.

25 СІЧНЯ

55 років від дня смерті А.Ю.Кримського (1871-1942) - українського вченого, сходознавця, славіста і письменника

25 січня 1942 р. у тюремній лікарні м. Кустанаю Казахської РСР помер Агатангел Юхимович Кримський - український вчений, сходознавець, історик, мовознавець, літературознавець, фольклорист, етнограф, письменник, перекладач, академік АН України (з 1918), заслужений діяч науки України (з 1940). Народився у м. Володимирі-Волинському. Закінчив Інститут східних мов у Москві. Був дійсним членом Московського археологічного товариства. З 1918 р. - один із засновників і перших академіків Академії наук України. У 1925 р. з його ініціативи створено Київський філіал Всесоюзної наукової асоціації сходознавців. У 1941 р. - незаконно репресований. Справу проти нього припинено у 1957 р. за відсутністю складу злочину, у 1960 р. - повністю реабілітовано.

Література:

Кримський А. Твори: В 5 т. - К.: Наук. думка, 1972-1973. - Т. 1-5.

x x

x

Гаврилова Т.О. А.Ю.Кримський як дослідник середньонаддніпрянських говорів // Постаті та ідеї. - К., 1995. - С. 5-9.

Єфремов С. Історія українського письменства. - К.: Femina, 1995. - 685 с.

Про А.Кримського - с. 528-530.

Ільєнко І. Хватальна евакуація: Поєдинок академіка А.Кримського // Ільєнко І. У жорнах репресій. - К., 1995. - С. 316-339.

Мусієнко О. Український етноцид. - К.: Рада, 1994. - 117 с.

Рубльов О.С., Черченко Ю.А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції, 20-50-ті роки XX ст. - К.: Наук. думка, 1994. - 350 с.

Про Кримського А.Ю. – с. 48, 143, 145-147, 150-153, 156, 269, 270, 302, 307.

Біленко В. Він увібрав у себе мудрість світу // Сіл. вісті. – 1996. – 19 січ.

Бондарь Н. Хотел быть и был украинцем больше, чем украинцы по происхождению // Наша республика. – 1995. – №-5. – С. 13.

Вербич В. "Україно, твій я навіки" // Нар. трибуна. – 1996. – 12 січ.

Веркалець М. Агатангел Кримський: Орієнт. мотиви укр. націоналізму // Україна мол. – 1996. – 16 січ.

Веркалець М. Гідмак вторить солов'єві // Освіта. – 1996. – №-3. – С. 12-13.

Веркалець М. Українська національна ідея А.Ю.Кримського // Літ. Україна. – 1996. – 1 лют.

Гей В. Дні А.Кримського на Волині // Літ. Україна. – 1996. – 15 лют.

Ільенко І. Згас за тюремними мурами // Уряд. кур'єр. – 1996. – 16 січ.

Клещикова В.М. Агатангел Кримський: "Мої учні вірують в мене, наче в тмутараканського ідола" // Педагогіка і психологія. – 1996. – №-1. – С. 180-187.

Левченко М. Обвинувачення відкидаю: Свідчення-спомини із слідчої справи // Вісник національної Академії наук України. – 1996. – №-3-4. – С. 53-76.

Листи І.Огієнка до А.Кримського // Слово і час. – 1996. – №-7. – С. 16-21.

Сингаївський М. Щастя тим, хто має жити // Дем. Україна. – 1996. – 16 січ.

Терещенко С. Додаткові покази до протоколів слідства // Родовід. – 1994. – №-7. – С. 59-92.

Титаренко Л. "Краю мій... Я весь навіки твій!" // Голос України. – 1996. – 12 січ.

Трагический финал судьбы учёного А.Крымского // Ренессанс. – 1996. – №-12. – С. 188-192.

x x

x

Кримський Агатангел Юхимович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1995. - Т. 3. - С. 58-60.

Кримський Агатангел Юхимович // Довідник з історії України. - К., 1995. - С. 116-117.

Кримський Агатангел Юхимович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 40-42.

26 СІЧНЯ

50 років від дня народження Т.Д.Галькун
(1947) - української художниці

26 січня 1947 р. у с. Ропотуха на Черкащині народилася Тетяна Дмитрівна Галькун - український живописець. У 1961 р. закінчила Київську республіканську художню школу, в 1972 р.- Київський Державний художній інститут, факультет станкового живопису. У 1972 р. переїхала на Волинь, де працювала в художніх майстернях. З 1980 р. - відповідальний секретар, потім голова обласної організації Спілки художників України. Постійно бере участь у міжнародних, республіканських та обласних художніх виставках. Працює в жанрі пейзажу та натюрморту.

Література:

Галькун Т. Андрій Рубльов з Волині // Волинь. - 1995. - №2. - С. 64-65.

Галькун Т., Якубюк А. Андрій Рубльов: міфи і реальність // Віче. - 1996. - 12 січ.

x x
x

Тетяна Галькун: Каталог виставки творів живопису. - Луцьк, 1988.

Балик Н. Сонячні барви // Рад. Волинь. - 1985. - 21 серп.

Високі віданави // Родослав. - 1994. - №5-6. - С. 3.

Гей В. Світлі барви життя // Мол. ленінець. - 1986. - 3 черв.

Левицька Т. "Суміш стилів і анархія смаків" // Нар. трибуна. - 1994. - 17 серп.

Лис В. Світ, багатий на красу // Рад. Волинь. - 1981. - 27 трав.

Мелодії сонячного відродження // Волинь-експрес. - 1995. -

5 трав.

Філатенко А. Сонячна палітра Тетяни Галькун // Волинь. - 1995. - 23 берез.

Художник Т.Д.Галькун // Рад. Волинь. - 1987. - 8 берез.

x x
x

Галькун Тетяна Дмитрівна // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 148.

27 СІЧНЯ

90 років від дня народження М.Е.Гаско (1907-1996) - українського письменника та літературознавця

27 січня 1907 р. у м. Луцьку народився Мечислав Едмундович Гаско - український письменник та літературознавець. Учасник революційного підпілля на окупованій поляками Волині. У 1925 р. виїхав до Радянської України. Закінчив Харківський інститут народного господарства, а також аспірантуру Інституту літератури та мистецтв. Був незаконно репресований, довгі роки провів у концтаборах.

Вірші почав писати в умовах підпілля на Західній Волині, друкуватися - з 1926 р. Видав кілька збірок віршів. У своїх книгах і статтях досліджував маловідомі сторінки життя і творчості Т.Шевченка і М.Гоголя. Працював у галузі поетичного і прозового перекладу з польської та англійської мов.

Література:

Гаско М. Ланки життя. - К.: Дніпро, 1967. - 106 с.

Гаско М. Пошуки і знахідки: Літ.-крит. ст. - К.: Рад. письменник, 1990. - 345 с.

Гаско М. У колі Шевченкових та Гоголевих друзів. - К.: Рад. письменник, 1980. - 256 с.

Гаско М. Білі плями Шевченкової біографії // Основа. - 1995. - №-7. - С. 153-161.

x x
x

Онуфрійчук М.А. Мечислав Гаско // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 6-7.

Погребенник Ф. Мечислав Гаско // З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій. – К., 1991. – С. 124-126.

Рубльов О.С., Черченко Ю.А. Сталінщина і доля західноукраїнської інтелігенції 20-50-ті роки XX ст.. – К.: Наук. думка, 1994. – 350 с.

Про М.Гаска – с. 8, 31, 114, 226.

Коваль В. ... Життя, як печорська вода: Тричі репресований Мечислав Гаско // Дем. Україна. – 1994. – 26, 28 квіт., 5 трав.

Мечислав Гаско: Честь їхній пам'яті // Літ. Україна. – 1994. – 7 лип.

Мечислав Гаско: [Некролог] // Літ. Україна. – 1996. – 14 листоп.

Скрипник А. Мечиславові Гаску – 85 // Літ. Україна. – 1992. – 5 берез.

Шудря М. Мечислав Гаско: "Нам закидали замах на Сталіна" // Сіл. обрії. – 1993. – №-1. – С. 20-22, №-2. – С. 18-20.

x x

x

Гаско Мечислав //Енциклопедія українознавства. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 357.

Гаско Мечислав Едмундович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 347.

Гаско Мечислав Едмундович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С. 31-32.

2 ЛЮТОГО

100 років від дня народження Є.Ф.Маланюка (1897 – 1968) – українського поета, критика і літературознавця

2 лютого 1897 р. у с. Архангороді, тепер смт. Новоархангельське Кіровоградської області, народився Євген Филимонович Маланюк – український поет, критик і літературознавець. Закінчив Єлисаветградське реальне училище. Вступив до Петербурзького політехнічного інституту. В 1917 р. після проголошення Української держави служив старшиною в армії УНР. У 1920 р. інтернований у Польщі. У 1922 р. виїхав до Чехо-Словаччини, де закінчив Українську господарську академію. Тут займався поезією, літературною критикою. У 1929 р.

повернувся до Польщі, працював у Варшаві інженером. У 30-х рр. побував на Волині, у своїх віршах писав про наш край. У 1938 р. відвідав Луцьк, побував у Любитові.

У 1945 р. переїхав до Праги, звідти - до Німеччини. З 1948 р. жив у США, де брав активну участь у громадському і літературному житті української еміграції.

Література:

Маланюк Е. Земна Мадонна: Вибране. - Братислава: Словац. педагог. вид-во, 1991. - 450 с.

Маланюк Е. Книга спостережень: Фрагменти. Від Кобзаря до нації. Студії і роздуми. - К.: Атіка, 1995. - 237 с.

Маланюк Е. Нариси з історії нашої культури. - К.: Обереги, 1992. - 80 с.

Маланюк Е.Ф. Поезії / Упоряд., вступ. ст. і прим. М.Я.Неврлого. - К.: Укр. письменник, 1992. - 318 с. : іл.

Маланюк Е. Поезії: - Львів: УПІ ім. І.Федорова; "Фенікс Лтд", 1992. - 686 с.

Маланюк Е. Вірші // Літ. Україна. - 1996. - 21 берез.

x x
x

Євген Маланюк // Слово: Збірник. - Нью-Йорк, 1990. - Вип. 12. - С. 201-202.

Поліщук Я.О. "Волинське" Євгена Маланюка // Велика Волинь: минуле й сучасне: Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф. - Хмельницький, 1994. - С. 499-502.

Вербич В. З Волинню в серці // Нар. трибуна. - 1996. - 19 січ.

Вербич В. Сон і глуша непробудна: Волинь у поет. слові Е.Маланюка // Луцький замок. - 1996. - 22 листоп.

Гущак І. Вогненних шляхів апостол // Київ. - 1992. - №-2. - С. 105-107.

Дзюба І. Поезія вигнання // Прапор. - 1990. - №-1. - С. 131-136.

Ільєнко І. Син степової Еллади // Літ. Україна. - 1992. - 9 лип.

Ільницький М. Степове прокляття України: Історіософія Е.Маланюка // Укр. мова і літ. в шк. - 1993. - №-7. - С. 3-10.

Качкан В. Нотатки про життєвий шлях і народознавчі горизонти творчості Євгена Маланюка // Нар. творчість і етнографія. - 1996. - №2-3. - С. 48-51.

Куценко Л. "Казка, що так немузикально й боляче обірвалась.." // Дивослово. - 1994. - №5-6. - С. 6-9.

Лисенко Н. "Кожну хвилину творчості віддати боротьбі за справжність" // Літ. Україна. - 1992. - 14 трав.

Кононенко П. "Так - навпростець - де сяє мета" // Літ. Україна. - 1992. - 12 листоп.

Куценко Л. "Я свідомий гріха, що беру на себе" // Дивослово. 1996. - №4. - С. 15-16.

Неборак В. Українська еміграційна література в есеїстиці Євгена Маланюка // Слово і час. - 1993. - №11. - С. 3-9.

Повернувся переможцем // Нар. газ. - 1993. - №7. - С. 6.

Сивокінь Г. Авторська ментальність і біографія творчості Євгена Маланюка // Дивослово. - 1994. - №8. - С. 25-30.

Славутич Я. "Мій ярий крик, мій біль тужавий" // Літ. Україна. - 1992. - 14 трав.

Харчук Р. "Вчини мене бичем твоїм..." // Слово і час. - 1992. - №8. - С. 46-51.

Червак Б. Плекати дух і гартувати волю // Укр. Слово. - 1993. - 22 січ.

x x
x

Маланюк Євген // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 4. - С. 1445-1446.

14 Л Ю Т О Г О

100 років від дня смерті П.О.Куліша (1819-1897) - українського письменника, історика, фольклориста

14 лютого 1897 р. на хуторі Мотронівка, тепер у складі с. Оленівки на Чернігівщині, помер Пантелеймон Олександрович Куліш - український письменник, літературний критик, історик, фольклорист, етнограф, мовознавець, культурно-освітній діяч, перекладач. У січні-серпні 1841 р. жив у м. Луцьку, виконував

обов'язки вчителя російської мови повітового дворянського училища, вивчав архіви і пам'ятки міста, займався упорядкуванням бібліотеки, конфіскованої в учасників польського повстання 1830-1831 рр.

Література:

Куліш П.О. Твори: В 2 т. - К.: Наук. думка, 1994. - Т. 1, 2.

Куліш П.О. Вибрані твори. - К.: Дніпро, 1969. - 556 с.

Куліш П.О. Поезії. - К.: Рад. письменник, 1970. - 394 с.

Куліш П.О. Чорна рада: Хроніка 1663 року: Роман. - К.: Молодь, 1990. - 168 с.: іл.

x x

x

Документи ЦДІА у м. Києві про П.О.Куліша // Архіви України. - 1989. - №-5. - С. 20-27.

Гелей С. Пантелеймон Куліш: через культуру до державності // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: Зб. наук. праць. - Львів, 1995. - Вип. 2. - С. 91-110.

Культура українського народу: Навч. посібник. - К.: Либідь, 1994. - 272 с.

Про П.Куліша - с. 154-158.

Маленюк Е. Куліш // Муза любові й боротьби: Укр. поезія празької школи. - К., 1995. - С. 38.

Нахлік Е.К. Пантелеймон Куліш. - К.: Т-во "Знання" УРСР, 1989. - 48 с.

Пантелеймон Куліш // Історія України в особах, XIX-XX ст. - К., 1995. - С. 73-79.

Пантелеймон Куліш // Історія філософії України: Хрестоматія. - К., 1993. - С. 322-326.

Півницький М.Д., Тиводар Т.М. Волинські дороги Пантелеймона Куліша // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. Волин. іст.-краєзн. конф., 11-13 жовт. 1991 р. - Луцьк, 1991. - С. 71-72.

Резонанс ідей Пантелеймона Куліша у наші дні // Мол. нація: Альманах. - К., 1996. - Вип. 1. - С. 53-150.

Відоняк Н. Тарас Шевченко та Пантелеймон Куліш як засновники журналу "Основа" // Наша віра. - 1996. - №-3. - С. 14.

Грушка Е. Там, де вчителював Куліш у Луцьку // Рад. Волинь. - 1991. - 17 квіт.

Грушка Е. Його істинна святиня // Рад. Волинь. - 1990. - 28 берез.; Волинь. - 1991. - №-I. - С. 142-149.

Калинчук О. Поет і його доба: (Еволюція худож. структури лірики П.Куліша) // Слово і час. - 1996. - №-I. - С. 60-64.

Копиленко О., Копиленко М. Пантелеймон Куліш: "Я піонер з сокирою важкою" // Віче. - 1994. - №-7. - С. 119-133.

Магунь Ш. "Вірна пара": Ганна Барвінок і Пантелеймон Куліш // За віл. Україну. - 1994. - 23 верес.

Мазуркевич О. Пантелеймон Куліш в оцінці Михайла Коцюбинського // Рідна школа. - 1996. - №-9. - С. 12-14.

Панченко В. Луцькі труди і дні Пантелеймона Куліша // Нар. трибуна. - 1992. - 28 листоп.

Повнице А. "Нехай за нас наше діло говорить, а не наші орації" // Правда Украины. - 1994. - 9 авг.

Сербен В. Пантелеймон Куліш в епістолярній спадщині Ганни Барвінок (Куліш) // Київ. старовина. - 1994. - №-6. - С. 7-22.

Терлецький В. Київські листи Куліша // Київ. - 1994. - №-5-6. - С. 130-136.

Яцюк В. Пантелеймон Куліш і Тарас Шевченко: Побратими чи антагоністи? // Літ. Україна. - 1995. - 18 трав.

x x
x

Куліш Пантелеймон // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 4. - С. 1231-1232.

Куліш Пантелеймон Олександрович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1995. - Т. 3. - С. 95-98.

Куліш Пантелеймон Олександрович // Довідник з історії України. - К., 1995. - Т. 2. - С. 126-127.

Куліш Пантелеймон Олександрович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 10-11.

25 ЛЮТОГО

126 років від дня народження Лесі Українки

(1871-1913) - видатної української письменниці

25 лютого 1871 р. у м. Новограді-Волинському, тепер Житомирської області, народилася Леся Українка (псевдонім; справжнє прізвище - Косач-Квітка Лариса Петрівна) - видатна українська письменниця, критик, перекладач. Довгий час проживала на Волині - у м. Луцьку, в с. Колодяжному, тепер Ковельського району. Тут вона писала свої твори, у яких оспівувала рідний край, його людей, природу. Вершиною її творчості стала драма-феєрія "Лісова пісня", на яку поетесу надихнула Волинь.

Література:

Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. - К.: Наук. думка, 1975-1979. - Т. 1-12.

Українка Леся. Грай, моя пісне!: (Поезії, напис. на Волині). - Луцьк, 1990. - Т. 1, 2.

Українка Леся. Мрії зламане крило: Зб. творів, док. і спогадів. - К.: Веселка, 1993. - 222 с.: іл.

Українка Леся. На крилах пісень: Поезії. - К.: Веселка, 1994. - 128 с.

x

x

Кучма Л. Привітання Президента учасникам та гостям урочистостей з нагоди 125-річчя від дня народження Лесі Українки // Волинь. - 1996. - 27 лют.

Все те ж благословенне Волинь: Турист.-краезн. путівник по місцях життя і творчості Лесі Українки. - Луцьк: Ініціал, 1996. - [11] с.

Джерела безсмертного слова: Лесині місця на Волині. - Луцьк: Надстир'я, 1996. - 92 с.

Ефремов С. Історія українського письменства. - К.: Femina, 1995. - 685 с.

Про Лесю Українку - с. 524-527.

Леся Українка та її родина //"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, 1996. - Т. 1. - С. 19-63.

Леся Українка та родина Косачів в контексті української

культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк: Ініціал, 1996. - 40 с.

Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному: Путівник. - Луцьк: Ініціал, 1996. - 60 с.

Прижиттєві документи і матеріали Лесі Українки та родини Косачів: Каталог-довідник. - Луцьк: Ініціал, 1996. - 48 с.

Берекета Б. Дорога до школи // Голос України. - 1995. - 18 листоп.

Берекета Б. На Івана, на Купала // Голос України. - 1996. - 24 лют.

Веселик А. Колиска Лесиної пісні // Ліс. і мислив. журнал. - 1996. - №-3. - С. 20-21.

Ворон В. Еволюція світогляду Лесі Українки // Луцький замок. - 1996. - 9, 16, 23 лют.; 1, 8, 15, 22 берез.

Гайовий Г. Вклонімось Лесі на її землі // Молодь України. - 1996. - 23 лют.

Горак Я. Діалог // Дзвін. - 1996. - №-2. - С. 137-149.

Гуменюк Н. Вічна слава Лесі Українки // Віче. - 1996. - 1 берез.

Гей В. Любові квіт пропалює сніги // Літ. Україна. - 1996. - 14 берез.

Жулинський М. Як розбудити розум, що заснув: Леся Українка як уособлення національного обов'язку // Літ. Україна. - 1996. - 28 берез.

Кевuх О. "Прекрасна колиска моїх страждань" // Голос України. - 1996. - 6 січ.

Кирпель І. Леся Українка - попереду нас: XX-й вік і "Боярина" // Слов'ян. віче. - 1996. - №-2. - С. 171-185.

Ковалів Ю. У нашім гороскопі славні зорі // Голос України. - 1996. - 8 лют.

Мах П. Незгасима зоря // Краєвид. - 1996. - №-4. - С. 3.

Мірошниченко Л. Його величність документ: Невідомі та маловідомі автографи Лесі Українки в біограф. джерелах // Літ. Україна. - 1996. - 22 лют.

Мірошниченко Л. Олена Пчілка: "... Чи була б поетесою української ?..." // Голос України. - 1996. - 10 лют.

Мірошниченко Л. Слова живі, немов зернини // Голос України. – 1996. – 15 лют.

Недашківська Р. Велика учителька наша // Освіта. – 1996. – 21 лют.

Новак В.І. "Чолом тобі, улюблена в народі..." // Дем. Україна. – 1996. – 22 лют.

Одарченко П. "... Я завдячую життям Лесі": Інтерв'ю з І.Косач-Борисовою // Літ. Україна. – 1996. – 21 берез.

Олійник М. Палали кров'ю дикі рожі: Життєва драма Лесі Українки // Рідна шк. – 1996. – №2. – С. 35-46.

Пепа В. Височінь Прометея // Уряд. кур'єр. – 1996. – 24 лют.

Сингаївський М. "Мені здається, що жила я завжди" // Дем. Україна. – 1996. – 3 лют.

Скоклюк С. В Нечимне, до дядька Лева // Волинь. – 1996. – 22 лют.

Скоклюк С. Лесині місця на Волині // Вісті Ковельщини. – 1996. – 24 лют.

Солонський А. Беру твій біль на себе // Голос України. – 1996. – 22 лют.

Стрельбицький М. Леся Українка – єдиний геній з-поміж письменниць // Україна мол. – 1996. – 5 берез.

Федосенко О. Велика Українка // Сіл. вісті. – 1996. – 23 лют.

Філатенко А. Незгасна зоря України // Волинь. – 1996. – 27 лют.

"... Я буду вічно жить і я в серці маю те, що не вмирає" // Голос України. – 1996. – 24 лют.

Якименко М. На Йордана 1881 року // Віче. – 1996. – 19 січ.

9 БЕРЕЗНЯ

183 роки від дня народження Т.Г.Шевченка (1814-1861) – видатного українського письменника і художника

9 березня 1814 р. у с. Моринці на Черкащині народився Тарас Григорович Шевченко – видатний український поет, художник, мислитель. У 1846 р. побував на Волині, зокрема, у Дубно, Острозі, Корці, Новограді-Волинському. За твердженням деяких дослідників

відвідав також м. Берестечко, у селах Секунь і Вербки зробив замальовки старих церков. У величезному переліку творів Т.Г.Шевченка є і твори про Волинь.

Література:

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. - К.: Наук. думка, 1989.

Рожко В. Тарас Шевченко у Берестечку; Волинські дороги поета; Волинські дороги Кобзаря // Рожко В. І потекли сторінками... : Могили не можуть мовчати. - Австралія, 1994. - С. 1-6, 52-61.

Берекета Б. Малював Шевченко ікони на Волині: Гіпотези // Голос України. - 1996. - 6 лип.

Дзюба І. Довіку насущний // Дивослово. - 1996. - №3. - С. 3-9.

Дрозд В. Шевченко і ми // Літ. Україна. - 1996. - 14 берез.

Куделя М. Тарасова світлиця в с. Буяні // Нар. трибуна. - 1995. - 21 квіт.

Озіровський М., Перлівський Е. Живе слово і правда Тарасова // Уряд. кур'єр. - 1996. - 21 трав.

Ощуркевич О. Пісні з голосу Кобзаря // Волинь. - 1996. - 3 верес.

Потапчук Л. Наукова подорож Тараса Шевченка на Волинь // Нар. трибуна. - 1995. - 15 верес.

Рожко В. Волинські ікони Тараса Шевченка // Віче. - 1996. - 23 трав.

11 БЕРЕЗНЯ

50 років від дня народження Л.Я.Леженської (1947-1981) - української поетеси

11 березня 1947 р. у с. Вербичне Турійського району народилася Людмила Ярославівна Леженська - українська поетеса. З дитинства була прикута хворобою до ліжка. Заочно закінчила середню школу. Добірки її віршів публікувалися в обласних газетах, колективних збірниках, журналах "Жовтень", "Ранок", виходили окремими збірками. Останні роки життя провела у м. Луцьку.

Література:

Леманська Л. Мій доброокий світ: Поезії. - Львів: Каменяр, 1986. - 30 с.

Леманська Л. Поезії. - Львів: Каменяр, 1980. - 110 с.

Леманська Л. Стежечка: Поезії. - К.: Веселка, 1980. - 12 с.

Леманська Л. Поезії // Світязь: Літ. зб. Волин. орг-ції Спілки письменників України. - К., 1992. - Кн. 1. - С. 119-121.

Леманська Л. Світло зорі талановитого слова: (З неопублікованого) // Нар. трибуна. - 1994. - 3 верес.

x x
x

Гордасевич Г.Л. Метелик на долоні вічності: Людмила Леманська // Гордасевич Г.Л. Силуети поетес: Літ. портрети. - К., 1989. - С. 144-159.

Гей В. "А я іду крізь біль в життя" // Мол. ленінець. - 1988. - 5 трав.

Гриб Л. А я іду крізь біль // Нар. трибуна. - 1992. - 13 трав.

Мах П. "Зоріла зірка чесно в наші очі..." // Мол. ленінець. - 1987. - 12 берез.

Степанюк Л. Поетичний ранок // Слава праці. - 1995. - 1 квіт.

Цюрицъ С. "Мені везе на сонячних людей..." // Мол. Волинь. - 1992. - 20 берез.

Цюрицъ С. "Мені за все відповідати хочеться" // Мол. Волинь. - 1992. - 12 берез.

x x
x

Леманська Людмила Ярославівна // Українська літературна енциклопедія. - К., 1995. - Т. 3. - С. 151.

Леманська Людмила Ярославівна // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 42-43.

17 БЕРЕЗНЯ

150 років від дня народження Ф.К.Вовка

(1847-1918) - українського етнографа, антрополога і археолога

17 березня 1847 р. у с. Крячківка на Полтавщині народився Федір Кіндратович Вовк - український етнограф, антрополог і археолог. Навчався у Новоросійському (в Одесі) та Київському університетах. За участь в українському національному русі зазнавав переслідувань з боку царського уряду. У 1879-1905 рр. - в еміграції у Франції. З 1907 р. - приват-доцент, з 1917 р. - професор Петербурзького університету. Деякий час працював в етнографічному відділі Російського музею у Петербурзі. У 1907-1909 рр. побував на Волині, де зібрав значний матеріал з етнографії. Написав понад 200 наукових праць. Головною їх темою є українська етнологія, антропологічні особливості українського народу, його етнографія та ін.

Література:

Вовк Х. Студії з української етнографії та антропології. - К.: Мистецтво, 1995. - 336 с.: іл.

Крилач К. Вовк Ф.К. про старовинні дерев'яні церкви Волині // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. - Луцьк, 1994. - С. 243-247.

Вовк Федір // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1993. - Т. І. - С. 294-295.

Вовк Федір Кіндратович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1978. - Т. 2. - С. 339-340.

Вовк Федір Кіндратович // УРЕС. - 2-е вид. - К., 1986. - Т. І. - С. 321.

26 Б Е Р Е З Н Я

105 років від дня народження Г.Н.Остапенка (1892-1971) - українського живописця і педагога

26 березня 1892 р. в Маріїнській станиці І-го Донського округу (Росія) народився Гаврило Никифорович Остапенко - український живописець і педагог. У 1914 р. закінчив живописні курси в м. Одесі. Брав участь у першій світовій війні. У 20-х роках працював креслярем, землеміром, далі - до 60-х років викладав у містах Ковелі, Володимирі-Волинському та Луцьку. Ще в 30-х роках приймав участь у художньому житті м. Луцька. На виставці "Крайобрази польськіего"

1932 р. отримав Похвальну грамоту. Мав персональні виставки у 1971, 1987-1988 рр. у Волинському краєзнавчому музеї. Особливої уваги заслуговує його міський пейзаж, зокрема куточки Ковеля і Луцька 30-х років, а також твори анологічної тематики, написані у 50-60-ті роки. Помер у м. Луцьку. Багато робіт художника зберігається у Волинському краєзнавчому музеї.

Література:

Сидор О.В. Гаврило Остапенко // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 16-17.

Сидор О. В личаках і кашкеті або Просте життя Гаврила Остапенка // Мол. Волинь. - 1991. - 29 берез.

Сидор О. З життя одного художника // Нар. трибуна. - 1992. - 30 квіт.

30 БЕРЕЗНЯ

140 років від дня народження Габріелі Запольської (1857-1921) - польської письменниці і актриси

30 березня 1857 р. у с. Підгайці, тепер Луцького району, народилася Габріеля Запольська (псевдонім; справжнє прізвище Корвін-Пиотровська) - польська письменниця і актриса. Дитинство провела у с. Ківерцях, нині с. Прилуцьке Ківерцівського району. Авторка відомої п'єси "Мораль пані Дульської", романів "Каська Каріатида", "Перед дверима пекла" та ін. творів. Як актриса виступала в театрах Варшави, Львова, Парижа.

Література:

Запольская Г. Мораль пани Дульской: Пьесы, рассказы, повести. - М.: Худож. лит., 1965. - 343 с.

Запольская Г. Пьесы. - М.: Искусство, 1958. - 504 с.

x x

x

Коваленко А.Е. Габріеля Запольська: сторінки життя і творчості // Минуле і сучасне Волині: історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзнав. конф., 11-13 жовт. 1991 р. - Луцьк, 1991. - С. 86.

Штинько В.С. Габріеля Запольська // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 17.

Зубчук К. У Прилуцькому, де жила Зопольська // Рад. Волинь. - 1988. - 9 серп.

Кулик В. Співачка "чарівної душі Львова..." // Дзвін. - 1990. - №-1. - С. 139-142.

Кулик В. "Талановита письменниця і артистка" // За віл. Україну. - 1992. - 31 берез.

Ощуркович О. Письменниця-гуманістка // Рад. Волинь. - 1971. - 17 груд.

Пінчук О. Правдиве слово землячки // Ленін. шляхом. - 1988. - 9 груд.

Юрчук А. Мудра гуманістка // Слово правди. - 1993. - 7 груд.

x x

x

Зопольська Габріеля // Українська літературна енциклопедія. - К., 1990. - Т. 2. - С. 241.

Зопольська Габріеля // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 9.

31 БЕРЕЗНЯ

85 років від дня народження А.І.Юницького (1912-1976) - українського актора, народного артиста України

31 березня 1912 р. у м. Ніжині на Чернігівщині народився Анатолій Іванович Юницький - український актор. Творчу діяльність почав у 1932 р. Працював у театрах України, з 1945 р. по 1976 р. - у Волинському українському музично-драматичному театрі ім. Т.Г.Шевченка. У 1968 р. йому присвоєно звання народного артиста України. Серед ролей - Шельменко ("Шельменко-денщик" Г.Квітки-Основ'яненка), Микола ("Наталка Полтавка" І.Котляревського), Фігаро ("Весілля Фігаро" Бомарше) та ін.

Література:

Про присвоєння почесного звання народного артиста Української РСР: Указ Президії Верховної Ради Української РСР // Рад. Волинь. - 1968. - 13 лют.

Грушка Е. Народний артист // Рад. Волинь. - 1968. - 18 лют.

Бах Н. Дорогою шукань // Рад. Волинь. - 1958. - 17 січ.

Мах П. Шана людська // Рад. Волинь. - 1962. - 4 квіт.

Хоруженко В. Тридцять років на сцені // Рад. Волинь. - 1962. - 26 січ.

Шафета П. До чого серце кличе // Рад. Волинь. - 1965. - I січ.

x x
x

Юницький Анатолій Іванович // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 667-668.

17 К В І Т Н Я

115 років від дня народження В.К.Липинського (1882-1931) - українського історика, публіциста, громадського та політичного діяча

17 квітня 1882 р. у с. Затурці, тепер Локачинського району, народився В'ячеслав Казимирович Липинський - український історик, публіцист, громадський та політичний діяч. Гімназійну освіту здобув у Луцьку, Житомирі, Києві, університетську - у Кракові та Женеві. З утворенням УНР став її послом у Відні, пізніше, не погоджуючись з політикою уряду республіки, емігрував. Результатом його творчості є документальні праці з питань історії, філософії, культури, релігії, політології. Помер в Австрії. Згідно заповіту його поховано у с. Затурці.

Література:

Липинський В. Листи до братів-хліборобів: Про ідею і організацію укр. монархізму. - Нью-Йорк: Булава, 1954. - 470 с.

Липинський В. Релігія і церква в історії України. - К., 1993. - 128 с.

Липинський В. Україна на переломі // Вивід прав України. - Львів, 1991. - С. 18-41.

x x
x

Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. - Луцьк, 1994. - 283 с.

Матеріали про В.Липинського - с. 43-45, 212-215, 215-218, 218-219.

В'ячеслав Липинський: Історико-політологічна спадщина і сучасна Україна. - К.: Філадельфія, 1994. - 282 с.

Вячеслав Липинський // Історія України в особах, XIX-XX ст. - К., 1995. - С. 267-274.

Гетельсько Н.Г. Вячеслав Липинський // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 22-23.

Історіософія Вячеслава Липинського // Історія філософії України. - К., 1994. - С. 337-353.

Коровицький І. Архів Вячеслава Липинського // Український археологічний щорічник. - К., 1992. - Вип. І. - С. 124-128.

Лисяк-Рудницький І. Історичні есе: В 2 т. Т.2. - К.: Основи, 1994. - 573 с.

Есе про В.Липинського - с. 125-236.

Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф., 11-13 жовт. 1991 р. - Луцьк, 1991. - 198 с.

Рецепція ідей В.Липинського в сучасній Україні: Молодіж. наук.-теорет. конф. // Молода нація: Альманах. - К., 1996. - Вип. 2. - С. 5-60.

Беракета Б. "Я хочу, щоб була Україна" // Голос України. - 1995. - 8 черв.

Останчук Г.О. Актуально і сьогодні, або Дещо з духовної спадщини Вячеслава Липинського // Трибуна. - 1995. - №-5-6. - С. 31-32.

Родина Липинських на Волині // Волинь. - 1996. - 20 черв.

Філатенко А. І. Великий українець; 2. Родинне гніздо; 3. Із Затурців - у світ; 4. Посол української держави; 5. Таке довге, трагічне повернення: Листи з колиш. садиби В.Липинського // Волинь. - 1996. - 23, 25, 27, 30 січ.; 6 лют.

x x

x

Липинський Вячеслав // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 4. - С. 1292-1293.

Липинський В'ячеслав Казимирович // Довідник з історії України. - К., 1995. - Т. 2. - С. 159-160.

8 ТРАВНЯ

90 років від дня народження Власа Мизинця (1907-1943) – українського поета і публіциста

8 травня 1907 р. у с. Запілля, тепер Любомльського району, народився Влас Мизинець (псевдонім; справжнє прізвище – Матчук Василь Володимирович) – український поет і публіцист. Його вірші вперше опубліковані у журналі "Вікна" за 1928 р., згодом у журналах "Сяйво", "Західна Україна" та ін. Член КПЗУ. За свою революційну діяльність тричі заарештовувався. З 1939 р. працював завучем Запільської школи. У 1941 р. став червоноармійцем. Потрапив у полон. Вирвавшись з Холмського концтабору, повернувся додому і встановив зв'язки з партизанами. Був заарештований фашистами і розстріляний у передмісті Любомля.

Література:

Мизинець В. Червона хустка: Оповідання. Поезія. – К.: Рад. письменник, 1971. – 254 с.

x x
x

Дубина М.І. Влас Мизинець // Дубина М.І. Сурмачі возз'єднання: Літ.-крит. нариси. – К., 1976. – С. 193-207.

Онуфрійчук М.А. Влас Мизинець // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С. 27.

Пензюх Г. Село, де жив поет // Рад. Волинь. – 1987. – 25 груд.

Пінчук О. Жив і працював для народу // Вільним шляхом. – 1996. – 12 жовт.

Поет із села Запілля // Буд. комунізму. – 1989. – 22 жовт.

Хоменчук О. Співець возз'єднання // Рад. життя. – 1989. – 8 лип.

x x
x

Матчук Василь Володимирович // Борці за возз'єднання: Біогр. довід. – Львів, 1989. – С. 297-298.

Мизинець Влас // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т. 3. – С. 352.

Мизинець Влас // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 49-50.

12 ТРАВНЯ

70 років від дня народження І.Г.Сокола (1927-1974) - Героя Радянського Союзу

12 травня 1927 р. у с. Старий Чорторийськ, тепер Маневицького району, народився Іван Григорович Сокол. 3 травня 1944 р. знаходився на фронті. У Польщі, в районі р. Ніда 15 січня 1945 р., відбиваючи контратаки фашистів, знищив з кулемета біля роти гітлерівців. 26 січня у числі перших переправився на лівий берег р. Одера біля м. Штейнау і зайняв рубіж, чим забезпечив форсування ріки іншими підрозділами полку.

10 квітня 1945 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР командир кулеметної обслуги 25 гвардійського стрілецького Віслянського полку 6 гвардійської стрілецької Ровенської Червонопрапорної ордена Суворова дивізії гвардії сержант І.Г.Сокол удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

Література:

Подвиг Сокола // Их подвиг бессмертен. - Львов, 1983. - С. 103-108.

Васильченко А. Подвиг земляка // Зоря комунізму. - 1985. - 5, 7, 10, 12 верес.

Гнатюк В. Плацдарм на Віслі // Мол. ленінець. - 1985. - 9 квіт.

Кордунов О. Свідки з воєнної юності // Волинь. - 1995. - 13 лип.

Кудаков О. Подвиг гвардійця // Зоря комунізму. - 1990. - 19 груд.

Наші славні земляки // Нова доба. - 1991. - 24 груд.

Хомич П. Невмируща пісня соколина // Нова доба. - 1995. - 11 берез.

x x x

Сокол Иван Григорьевич // Герои Советского Союза: Крат. биогр. словарь. - М., 1988. - Т. 2. - С. 494.

Сокол Іван Григорович // Їх славні імена: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1985. - С. 98.

16 ТРАВНЯ

180 років від дня народження М.І.Костомарова (1817-1885) - українського історика, письменника та етнографа

16 травня 1817 р. у Юрасовській слободі Воронезької губернії (Росія) народився Микола Іванович Костомаров - український історик, громадсько-політичний і культурний діяч, письменник, публіцист, член-кореспондент Петербурзької АН (з 1876). У 1844-1845 рр. працював учителем Рівненської гімназії. Мандрував по Волині, збираючи матеріали з історії народно-визвольної боротьби під керівництвом Богдана Хмельницького. У "Малорусском литературном сборнике" (Саратов, 1859) опублікував "Народные песни, собранные в западной части Волынской губернии в 1844 г.".

Вчений опрацював дуже багато архівних матеріалів, частина яких була опублікована в окремих томах "Архива Юго-Западной Руси". Багато його документів мають пряме відношення до Волині.

Література:

Костомаров М.І. Твори: В 2 т. - К.: Дніпро, 1990. - Т. 1, 2.

Костомаров М.І. Галерея портретів: Біогр. нариси. - К.: Веселка, 1993. - 326 с.

Костомаров М.І. "Закон Божий": (Книга буття Україн. народу). - К.: Либідь, 1991. - 39 с.

Костомарів М. Історія України в життєписях визначніїших її діячів. - К.: Україна, 1991. - 493 с.

Костомаров М.І. Слов'янська міфологія: Вибр. праці з фольклористики й літературознавства. - К.: Либідь, 1994. - 384 с.

Костомаров Н.И. Автобиография; Бунт Стеньки Разина. - К.: Наук. думка, 1992. - 511 с.

Костомаров Н.И. Руина; Мазепа; Мазепинцы: Ист. монографии и исследования. - М.: Чарли, 1995. - 800 с.

x x
x

Василенко О. Історія Волині в спадщині М.І.Костомарова // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук.

конф. - Луцьк, 1994. - С. 229-232.

Ошуркевич О.Ф. Волинь у колі народознавчих інтересів М.І. Костомарова // Острір на порозі 900-річчя (1902-1992 рр.) - Сокаль, 1992. - Ч. II. - С. 8-9.

Черняхівський Т.І. Південно-західна Волинь у працях М.Костомарова // Острір на порозі 900-річчя (1900-1992 рр.). - Сокаль, 1992. - Ч. II.-С. 97-98.

Гайовий Г. "Апостол правди і науки" // Нар. армія. - 1993. - 17 листоп.

Ошуркевич О. Волинські дороги Костомарова // Рад. Волинь. - 1991. - 13 черв.

x x

x

Костомаров Микола // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 3. - С. 1148-1149.

Костомаров Микола Іванович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1980. - Т. 5. - С. 449.

17 ТРАВНЯ

75 років від дня народження А.А.Дімарова
(1922) - українського письменника

17 травня 1922 р. у м. Миргороді на Полтавщині народився Анатолій Андрійович Дімаров - український письменник. Учасник Великої Вітчизняної війни. В 1944-1951 рр. працював у редакції газети "Радянська Волинь". Перша його видана книжка - збірка оповідань "Гості з Волині" (1949). Автор збірок оповідань та новел "На волинській землі" (1951), "Волинські легенди" (1956) та ін., багатьох повістей і романів. За дилогію "Біль і гнів" удостоєний Державної премії України ім. Т.Г.Шевченка 1981 р.

Література:

Дімаров А.А. Вибрані твори: В 2 т. - К.: Дніпро, 1982. - Т. 1, 2.

Дімаров А.А. Біль і гнів: Роман. - К.: Дніпро, 1984. - 871 с.

Дімаров А.А. Боги на продаж: Міс. історії. - К.: Рад. письменник, 1989. - 512 с.

Дімаров А.А. В тіні Сталіна: Повісті. - К.: Дніпро, 1990. -

176 с.

Дімаров А.А. Містечкові історії: Повісті. - К.: Дніпро, 1987. - 557 с.

Дімаров А.А. На Волинській землі: Оповідання. - Львів: Кн.-журн. вид-во, 1951. - 160 с.

Дімаров А.А. Сільські історії. - К.: Дніпро, 1987. - 539 с.

x x
x

Іващенко А. Анатолій Дімаров починав на Волині // Волин. вісник. - 1992. - 25 верес.

Півчук О. На оновленій Волині // Слово правди. - 1988. - 9 серп.

x x
x

Дімаров Анатолій Андрійович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1990. - Т. 2. - С. 69.

Т Р А В Е Н Ь

115 років від часу переїзду
в с. Колодяжне Лесі Українки
(1882)

На початку травня 1882 р. О.П.Косач з дітьми Лесею, Ольгою і Михайлом переїхала до с. Колодяжного, тепер Ковельського району, й оселилася у новозбудованому будинку. П.А.Косач після одруження тут придбав ділянку землі. У Колодяжному народилися сестри Лесі Оксана, Ізидора, брат Микола. Перебуваючи тут, Леся Українка написала близько 80 творів.

Література:

Комзюк В. Колодяжне: Чиста криниця натхнення // Джерела безсмертного слова: Лесині місця на Волині. - Луцьк, 1996. - С. 17-22.

Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному: Путівник. - Луцьк: Ініціал, 1996. - 60 с.

Морозов М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. - К.: Наук. думка, 1992. - 630 с.

Дата переїзду сім'ї Косачів у с. Колодяжне - с. 20.

Ошуркевич О.Ф. Живі джерела Колодяжного // Ошуркевич О.Ф. Найрідніший рідний край - Волинь: Путівник. - Львів, 1991. - С. 25-35.

Александрович Е. Великої Лесі земляки // Дем. Україна. - 1996. - 24 лют.

Берекета Б. Будуть приходити люди... Будуть! // Голос України. - 1995. - 30 листоп.

Берекета Б. Від серця до серця ходить пам'ять у Колодяжному // Голос України. - 1996. - 27 січ.

Борисюк Т. Немеркнуче світло Колодяжного // Рад. Волинь. - 1988. - 29 черв.; 1 лип.

Косач-Борисова І. Колодяжне // Рад. Волинь. - 1990. - 26 черв.; 3, 6, 7, 10 лип.

Філатенко А. Колодяжне подарувало світу генія // Волинь. - 1996. - 24 лют.

3 ЧЕРВНЯ

100 років від дня народження О.М.Хохол (1897-1964) - української вченої-медика

3 червня 1897 р. у м. Устилузі, тепер Володимир-Волинського району, народилася Олена Миколаївна Хохол - український педіатр, доктор медичних наук, професор. У 1921 р. закінчила Київський медичний інститут. З 1925 р. працювала в медичних установах Києва, у 1941-1944 рр. - у військовому госпіталі та Міністерстві охорони здоров'я України. З 1944 р. - співробітник Київського медінституту, у 1946-1964 рр. - зав. кафедрою. З 1953 р. член-кореспондент АМН СРСР, з 1958 р. - заслужений діяч науки України. Її наукові праці присвячені проблемам фізіології та патології дітей раннього віку.

Література:

Заклекта П. Життя в ім'я дітей // Слово правди. - 1973. - 30 черв.

Заклекта П. Її материнська любов // Слово правди. - 1985. - 15 черв.

Сандул В. Сходження // Слово правди. - 1987. - 5 черв.

Хохол Олена Миколаївна // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1985. - т. 12. - С. 175.

5-6 ЧЕРВНЯ

70 років від часу проведення Українського церковного з'їзду у м. Луцьку (1927)

5-6 червня 1927 р. у м. Луцьку відбувся Український церковний з'їзд. В ньому взяли участь 565 делегатів від усіх повітів Волині й українських повітів Полісся, Холмщини та Підляшшя. З'їзд був важливим етапом у визволенні православної церкви на Волині від русифікації і полонізації. Цей рух отримав назву руху за українізацію церкви (запровадження української мови в богослужінні, церковному діловодстві, висвячення в священиків і єпископів українців, переклади і видання книг українською мовою).

Література:

Кремер Ю.В. Українізація православної церкви на Волині у міжвоєнний період (1921-1939 рр.) // Матеріали 41-ї наук. конф. професорсько-викладацького складу і студентів Волинського держ. ун-ту ім. Л.Українки. - Луцьк, 1995. - С. 52-54.

Кучерепа М.М. Рух за українізацію православної церкви на Волині в 1920-х роках // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство; Історія, здобутки, перспективи. - Луцьк, 1992. - С. 123-125.

Мартирологія українських церков: У 4 т. Т. І. Українська православна церква: Документи, матеріали, християн. самвидав України. - Торонто; Балтімор: Смолоскип, 1987. - 1207 с.
Про церковний з'їзд у Луцьку, - с. 1027.

Стоколос Н. Українізація православної церкви на Волині у 20-30 рр. XX ст.: Іст. досвід і сучасність // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. - Луцьк, 1994. - С. 86-89.

Кучерепа М. Український православний церковний з'їзд у Луцьку // Нар. трибуна. - 1992. - 24 черв.

Пясецький В. Церковний з'їзд на Волині // Нар. трибуна. - 1991. - 18 верес.

7 ЧЕРВНЯ

120 років від дня народження О.П.Косач-Кривинюк (1877-1945) - української письменниці та перекладача, сестри Лесі Українки

7 червня 1877 р. у м. Новограді-Волинському на Житомирщині народилася Ольга Петрівна Косач-Кривинюк (літературний псевдонім - Олеся Зірка) - українська письменниця, перекладач, сестра Лесі Українки, дослідниця її життя і творчості, автор спогадів про неї. У кінці XIX-на початку XX ст. жила у м. Луцьку, с. Колодяжному, тепер Ковельського району. Після закінчення у 1904 р. Петербурзького жіночого медичного інституту, працювала в Україні земським лікарем, учителем української мови, бібліотекарем. Друкувалася у журналах. Багато зробила для збереження та впорядкування архіву Лесі Українки та Олени Пчілки. Уклала хронологію життя і творчості Лесі Українки - "Леся Українка. Хронологія життя і творчості", яка була видана в Нью-Йорку у 1970 р. Багато зробила для вшанування пам'яті Лесі Українки. Померла в еміграції у Німеччині.

Література:

Косач-Кривинюк О. З моїх споминів // Українка Леся. Мрії зламане крило: Зб. творів, док. і спогадів. - К., 1993. - С. 11-12; 125-126.

Косач-Кривинюк О. Леся Українка: Хронологія життя і творчості. - Нью-Йорк, 1970.

Косач-Кривинюк О. [Спогади] // Спогади про Лесю Українку. - К., 1971. - С. 29-78.

Косач-Кривинюк О. Спогади про колодяжненський період // Нар. трибуна. - 1991. - 1 черв.

x x

x

Андреєва Т. Берегиня родинної пам'яті // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 3.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. - К.: Наук. думка, 1992. - 630 с.
Дата народження О.П.Косач-Кривинюк - с. 14, 518.

Пчілка Олена. З біографії // Спогади про Лесю Українку. - К., 1971. - С. 79-81.

Пушкар Н. Істина через півстоліття: Листування Дублянського та О.Косач-Кривинюк // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 28-29.

Хмелюк М.М. Сестра і найближча людина по духу славетної Лесі Українки // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, 1996. - Т. 1. - С. 61-63.

Борисюк Т., Денисюк І. Жінка з роду Косачів // Україна. - 1991. № 4. - С. 8-12.

Вельо М. Подвиг сестри Лесі Українки // Дзвін. - 1995. - №-5. - С. 105-107.

Гнедйло В. Вечір Ольги, сестри Лесі // Дем. Україна- 1996. - 22 лют.

Комзюк В. Олеся Зірка, Лілея, Лілеенька -Ольга Косач-Кривинюк // Нар. трибуна. - 1995. - 10 листоп.

Листи Ольги Косач-Кривинюк до Марії Деркач // Дзвін. - 1995. - №-5. - С. 108-121.

Осуркевич О., Пушкар Н. "... Наші люді лучаве не забувають за Лесю": Листи О.П.Косач-Кривинюк до А.З.Дублянського // Нар. трибуна. - 1991. - 23 лют.

Троневич Н. Невідомий автограф Ольги Косач // Рад. Волинь. - 1991. - 9 серп.

Шелегінова Л. Сестри: Маловідомі сторінки родинного літопису сестер Лесі Українки та її матері Олени Пчілки // Київ. - 1992. - №-3. - С. 121-126.

Штинько В. Ольга, сестра Лесі Українки // Волинь. - 1995. - 18 листоп.

x x

x

Косач-Кривинюк Ольга Петрівна // Українська літературна енциклопедія. - К., 1995. - Т. 3. - С. 12.

16 ЧЕРВНЯ

65 років від дня смерті М.П.Левицького
(1866-1932) - українського письменника.

педагога, лікаря

16 червня 1932 р. у м. Луцьку помер Модест Пилипович Левицький - український письменник, педагог, лікар. Закінчив філологічний, а потім медичний факультети Київського університету. З 1893 р. впродовж чотирьох років працював у Ковельській повітовій лікарні. Лікував Лесю Українку. У 1907 р. вийшла перша збірка його оповідань. У 1927-1932 рр. жив у м. Луцьку. Працював лікарем і учителем української мови і літератури у приватній гімназії ім. Лесі Українки. Автор популярних медичних брошур, оповідань про життя простих людей.

Література:

Левицький М.П. [Новели] // Українська новелістика кінця XIX-початку XX ст. - К., 1989. - С. 253-287.

Левицький М.П. Перша "льгота". - Львів: Каменяр, 1996. - 110 с.

x x
x

Єфремов С. Історія українського письменства. - К.: Femina, 1995. - 685 с.
Про М.Левицького. - с. 550-551.

Онуфрійчук М.А. Модест Левицький // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 32-33.

Онуфрійчук М.А. Модест Пилипович Левицький (1866-1932) // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф., 11-13 жовт. 1991 р. - Луцьк, 1991. - С. 93-95.

"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. Т. 1. - Луцьк: Вежа, 1996. - 443 с.
Про М.Левицького - с. 334-339.

Антонович М. Модест Левицький - композитор // Нар. трибуна. - 1992. - 24 черв.

Віренко Н. Шумить явір над могилою // Нар. трибуна. - 1992. - 22 квіт.

25 липня - 125 років з дня народження Модеста Левицького // Нар. трибуна. - 1991. - 20 лип.

Іващенко В. Повертається із забуття // Нар. трибуна. - 1991. - 8 черв.

Корецька К. Волинський вир // Нар. трибуна. - 1991. - 3 серп.

Кошелюк Р. Наш незабутній громадянин // Віче. - 1996. - 25 лип.

Левченівська І. Дідусь Модест // Мол. Волинь. - 1991. - 15 берез.

Модест Левицький // Мол. Волинь. - 1992. - 31 лип.

Онуфрійчук М. Стежками Модеста Левицького // Волинь. - 1996. - 25 лип.

Письменник, лікар і педагог // Луцький замок. - 1996. - 1 серп.

Покальчук Ю. "Добром налите серце": До 120-річчя Модеста Левицького // Слово і час. - 1996. - №-7. - С. 6-10.

Філатенко А. Повертаються забуті імена // Рад. Волинь. - 1991. - 2 серп.

x x

x

Левицький Модест // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 4. - С. 1269.

Левицький Модест Пилипович // Українська література енциклопедія. - К., 1995. - Т. 3. - С. 146.

Левицький Модест Пилипович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 11.

Пундій П. Левицький Модест // Пундій П. Українські лікарі: Бібліогр. довід. - Львів, 1994. - Кн. 1. - С. 122-123.

17 ЧЕРВНЯ

115 років від дня народження І.Ф.Стравінського (1882-1971) - російського композитора і диригента

17 червня 1882 р. в Оранієнбаумі, тепер м. Ломоносово Ленінградської області (Росія), народився Ігор Федорович Стравінський - російський композитор і диригент. Музичну освіту здобув під керівництвом М.Римського-Корсакова. У 1890-1914 рр. щоліта жив у м. Устилузі, тепер Володимир-Волинського району. Тут сім'я Стравінських мала садибу. В м. Устилузі І.Ф.Стравінський плідно працював над

створенням майже 17 творІв – балету "Весна священна", опери "Соловей", вокальних оркестрових творІв, тощо. Збирав І обробляв народний мелос.

Лiтература:

Огнева О.Д. Родина СтравІнських в УстилузІ // Минуле І сучасне ВолинІ: Тези доп. та повІдомл. III Волин. Іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1989. – С. 113-115.

СтравІнський та УкраЇна: МатерІали мІжнар. конф. – К.: Абрис, 1996. – 174 с.

Ярмусь С.І. І.Ф.СтравІнський в УстилузІ // Минуле І сучасне ВолинІ: ІсторичнІ постатІ краю: Тези доп. та повІдомл. У Волин. Іст.-краєзнав. конф., 11-13 жовт. 1991 р. – Луцьк, 1991. – С. 97-99.

Балик Н. СтравІнський І Устилуг // Волинь. – 1994. – 31 трав.; 2 черв.; Волинь. – 1996. – Серп. – Спецвипуск.

Берекета Б. Райський куточок Ігоря СтравІнського // Голос УкраЇни. – 1996. – 25 трав.

Ворон В. Повернення маестро // Мол. Волинь. – 1994. – 19, 26 серп.

Ковнацкая Л. Вернуть Стравинского на родину, вернуть – родине... // Муз. академия. – 1995. – №-4-5. – С. 195-229.

Корецька К. Повернення Ігоря СтравІнського в "Райський куточок для творчостІ", або Освоєння невІдомого материка // Нар. трибуна. – 1994. – 8 черв.

Огнева О. Нове про СтравІнських // Нар. трибуна. – 1995. – 20 черв.

Цей незнаний украЇнський СтравІнський... // Ранок. – 1995. – №-3. – С. 8, 19; УкраЇна. Европа. СвІт. – 1995. – №-3. – С. 11.

x x

x

СтравІнський Ігор Федорович // УРЕ. – 2-е вид. – К., 1984. – Т. 11. Кн. 1. – С. 13.

СтравІнськІ // МитцІ УкраЇни: Енцикл. довІд. – К., 1992. – С. 559.

Сидорук С. Пам'ятІ СтравІнського // Краєвид. – 1996. – №-6. – С. 3.

26 ЧЕРВНЯ

80 років від дня народження П.Й.Каспрука (1917–1943) – організатора Торчинського антифашистського підпілля

26 червня 1917 р. на станції Токарівка Тамбовської губернії (Росія), куди евакуювалися з Любельщини його батьки, народився Павло Йосипович Каспрук – організатор Торчинського антифашистського підпілля. Член КСМЗУ з 1932 р., КПЗУ – з 1935 р. У 1936–1937 рр. був в'язнем концтабору Береза-Картузька. У жовтні 1937 р. на Холмському груповому політичному процесі засуджений на десять років ув'язнення. У 1939–1941 рр. працював директором школи у селах Підріжжя і Торчин Луцького району. У роки Великої Вітчизняної війни – на підпільній роботі, очолював антифашистське підпілля у районі Торчина, яке згодом влилося у партизанське з'єднання А.П.Бринського. Загинув у 1943 р. Його іменем названа вулиця у Торчині.

Література:

Землинський В. Каразча земля // Землинський В. Волинський полк іде в революцію. – К., 1986. – С. 197–341.

Каспрук В., Лис Н. Як спалах зорі // Слава праці. – 1985. – 9, 11, 18 січ.

Лебедев О. Борці за волю // Ленін. шляхом. – 1989. – 14 лип.

Лебедев О. Борці за волю й возз'єднання: Павло Йосипович Каспрук // Рад. життя. – 1989. – 24 серп.

Стасюк Г., Лебедев О. Пам'яті живий вогонь // Прапор Леніна. – 1989. – 8 лип.

x x

x

Каспрук Павло Йосипович // Борці за возз'єднання: Біогр. довід. – Львів, 1989. – С. 129–130.

29 ЧЕРВНЯ

148 років від дня народження Олени Пчілки (1849–1930) – української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча, матері Лесі Українки

29 червня 1849 р. в м. Гадячі на Полтавщині народилася Олена Пчілка (псевдонім; справжнє прізвище, ім'я, по-батькові – Драго-

манова-Косач Ольга Петрівна) - українська письменниця, етнограф, фольклорист, громадський діяч, член-кореспондент АН України (з 1925 р.), мати Лесі Українки. У 1866 р. закінчила Київський пансіон шляхетних дівчат. Майже 30 років жила на Волині, спочатку у Новограді-Волинському (1868-1879), потім у Луцьку (1879-1882), найдовше у с. Колодяжному Ковельського повіту (з 1882 до 90-х років минулого століття), сюди вона неодноразово приїжджала і пізніше.

Ім'я Олени Пчілки з 1991 р. носить Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека.

Література:

Пчілка Олена. Твори. - К.: Дніпро, 1988. - 582 с.

Одарченко П. Славна дочка українського народу Олена Пчілка; Олена Пчілка і молодь // Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. - К., 1995. - С. 46-78.

Скоклюк С. Мати і дочка // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 36-37.

Струбицький В.В. Олена Пчілка і народна освіта // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, 1996. - Т. I. - С. 330-331.

Бай Л. З роду Драгоманових // Вісті Ковельщини. - 1995. - 4 жовт.

Горак Я. Діалог // Дзвін. - 1996. - №-2. - С. 137-149.

Горак Р. Ілюзії, ім'я яким любов: Докум. повість // Дзвін. - 1996. - №-5-6. - С. 98-128.

Про випуск жіночого альманаху "Перший вінок" за кошти Олени Пчілки та її повість "Товаришки" - с. III.

Косач-Борисова I. Спогад про Олену Пчілку // Укр. культура. - 1996. - №-I. - С. 27-28.

Мірошниченко Л. Олена Пчілка: "... Чи була б поетесою української?..." // Голос України. - 1996. - 10 лют.

Мірошниченко Л. "Узори татарські..." // Голос України. - 1996. - 24 лют.

Науменко Л. Олена Пчілка - етнограф // Народознавство. - 1995. - №-19. - С. 3-4; Краєвид. - 1996. - №-6. - С. 4.

Олійник М. Педали кров'ю дикі рожі // Рідна шк. - 1996. - №2. - С. 35-46.

Святовець В. Олена Пчілка: "В дітей мені хотілося перелити свою душу..." // Краєвид. - 1996. - №4. - С. 2-3.

Скрипка Т. Берегиня роду: Олена Пчілка // Початк. шк. - 1996. - №3. - С. 41-45.

Шумило Н. Сучасні голоси минулого // Слово і час. - 1996. - №8-9. - С. 33-40.

Наведено уривок недрукованого виступу Олени Пчілки з нагоди 40-річчя виходу жіночого альманаху "Перший вінок".

x x
x

Олена Пчілка - талановита письменниця, мудра мати: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1993. - 34 с.

1 ЛИПНЯ

100 років від дня народження В.Ф.Покальчука (1897-1983) - діалектолога, краєзнавця

1 липня 1897 р. на Житомирщині народився Володимир Феофанович Покальчук - діалектолог, краєзнавець, дослідник життєвої і творчої біографії Лесі Українки. Закінчив Київський інститут народної освіти, вчився в аспірантурі Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка. Після другої світової війни багато років працював старшим викладачем Луцького педагогічного інституту.

Література:

Омельковець О.З., Покальчук В.Ф. Леся Українка на Волині. - Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1963. - 29 с.

Покальчук В., Сірак І. Волинь у житті і творчості Лесі Українки // Леся Українка: Публікації. Статті. Дослідження. - К., 1973. - С. 100-106.

Покальчук В. Слідами Лесі Українки // Спогади про Лесю Українку. - К., 1971. - С. 104-129.

Покальчук В.Ф. "Мені тринадцятий минало..." // Молодь України. - 1989. - 25 лют.

x x
x

Баран Т.С. В.Ф.Покальчук // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. IV Волин. Іст.-краезн. конф. - Луцьк, 1990. - С. 230-233.

Кревське Л.І., Рудецький П.А. В.Покальчук - дослідник життя і творчості Лесі Українки // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 22.

3 ЛИПНЯ

90 років від дня народження Н.Й.Захарченко (1907) - української співачки, заслуженої артистки України

3 липня 1907 р. у м. Ковелі народилася Наталія Йосипівна Захарченко - українська співачка (сопрано). У 1931 р. закінчила Київську консерваторію, з 1953 р. - її викладач, а з 1973 р. - професор. У 1931-1955 рр. - солістка Київського театру опери та балету. З 1940 р. - заслужена артистка України. Виконувала партії Наталки ("Наталка Полтавка" М.Лисенка), Марії ("Мазепа" П.Чайковського), Дездемони ("Отелло" Д.Верді) та ін.

Література:

Станішевський Ю. Оперний театр Радянської України: Історія і сучасність. - К.: Муз. Україна, 1988. - 248 с.
Про Н.Захарченко - с. 83, 127.

Захарченко Наталія Йосипівна // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 264.

3 ЛИПНЯ

50 років від часу виявлення родовищ кам'яного вугілля на Волині (1947)

3 липня 1947 р. Володимир-Волинська геолого-розвідувальна партія тресту "Волиньвуглерозвідка" доповіла, що на північний схід від м. Володимира-Волинського виявлено кам'яновугільний пласт - перше кам'яне вугілля на Волині.

Література:

Багатства надр України: Розвиток геологорозвідувальної справи за роки Радянської влади. - К.: Наук. думка, 1968. - 350 с.
Про Львівсько-Волинський кам'яно-вугільний басейн - с. 243-252.

Зоставний Ф.Д. Львівсько-Волинський вугільний басейн: Економ.-географ. нарис. - Львів, 1956. - 104 с.

Зінченко О.М. Перша шахта на Волині // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 40.

Історія Волині: З найдавніших часів до наших днів: Львів: Вид-во при Львів. держ. ун-ті "Вища шк.", 1988. - 238 с.
Про відкриття перших покладів кам'яного вугілля - с. 142.

Каменные угли Львовско-Волынского бассейна / Под общ. ред. В.З.Ершова. - Львов: Вища шк., 1978. - 174 с.

Корецький Л.М. Волинська область. - К.: Рад. школа, 1960. - 132 с.
Про відкриття родовищ кам'яного вугілля на Волині - с. 11-13.

Львовско-Волынский каменноугольный бассейн: Геолого-промышленный очерк. - К.: Наук. думка, 1984. - 272 с.

Попов Б., Сподаренко І. Нововолинськ - місто шахтарів. - Львів, 1962. - 50 с.
Відкриття покладів кам'яного вугілля - с. 8-9.

Радічук М.М., Карпенко О.Я., Клімаш І.С. Нововолинськ // Історія міст і сіл Української РСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 558-572.
Про виявлення родовищ кам'яного вугілля на Волині - с. 559-560.

Андрощук Ф. Розвідано нові поклади // Рад. Волинь. - 1985. - 27 груд.

Вирта Т. Клад Волыни // Вокруг света. - 1957. - №-6. - С. 29-32; с карт.

Ковальчук О. Ишли геологи на захід // Колос. - 1989. - 4 лип.

Николенко В. Аналіз роботи нововолинської групи шахт за І півріччя 1996 року // Нар. рада. - 1996. - 13 верес.

Панасевич А. Починалося це так: Спогади ветерана, який брав участь у відкритті Львівсько-Волинського вугільного басейну // Рад. Волинь. - 1990. - 26 серп.

Панасевич А. Першопроходці // Робітн. голос. - 1990. - 14 квіт.

Панасевич А. Тепло сонячного каменя: Про тих, хто першим розвідував і освоював Львівсько-Волинський вугільний басейн // Слово правди. - 1990. - 6 квіт.

Попов І. Так народжувався басейн // Слово правди. – 1980. – 26 листоп.

Попель Б. Львівсько-Волинський вугільний басейн: Історія геолог. дослідження // Слово правди. – 1991. – 23 берез.

Чайковський В. Волинське вугілля: буде чи не буде? // Нар. трибуна. – 1995. – 28 лют.

x x
x

Львівсько-Волинський кам'яновугільний басейн // Географічна енциклопедія України. – К., 1990. – Т. 2. – С. 311.

Львівсько-Волинський кам'яновугільний басейн // Енциклопедія українознавства. – Т. 4. – Львів, 1994. – С. 1423.

Львівсько-Волинський вугільний басейн // УРЕ. – 2-е вид. – К., 1981. – Т. 6. – С. 280.

12 ЛИПНЯ

70 років від дня народження С.І.Бородуліна (1927) – українського письменника

12 липня 1927 р. у м. Червоноармійську на Житомирщині народився Святослав Іванович Бородулін – український письменник і журналіст. Учасник партизанського руху на Волині. Нагороджений орденами і медалями. Працював завідуючим відділом Луцької районної газети "Слава праці". Автор ряду книг повістей та нарисів, у яких відображена історія Волині 30-40-х років та сучасність.

Література:

Бородулін С.І. Гнівний князь Багон: Документ. повість. – К.: Політвидав України, 1990. – 221 с.

Бородулін С. Крутоярська засепа: Поліські оповідки. – Луцьк: Надстир'я, 1995. – 64 с.

Бородулін С., Кордунова С. Пісні Надстир'я. – Луцьк: Надстир'я, 1995. – 38 с.

Бородулін С.І. Робітнича гордість: [Нарис] . – Львів: Каменяр, 1964. – 72 с.

Бородулін С.І. Серця повинні палати: Повість-хроніка. – К.: Держлітвидав УРСР, 1962. – 367 с.

Бородулін С. Парадокси: [Гуморески] // Зорі над Стиром: Колект. збірка: (Поезія, проза, гумор, графіка). - Луцьк, 1991. - С. 165-184.

Бородулін С. Спогад про зустріч; З війни не приходить мій тато; Бабине літо: [Вірші] // Світязь: Літ. зб. Волин. орг-ції Спілки письменників України. - К., 1992. - Кн. 2. - С. 10-12.

x x
x

"Люблю тебе, як наречену" // Нар. слово. - 1995. - 21 черв.

Марценюк Н. Серця повинні палати // Рад. Волинь. - 1987. - 11 лип.

Святослав Бородулін // Письменники Лесиного краю: Літературознав. довід. - Луцьк, 1994. - С. 5.

Бородулін Святослав Іванович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 72.

14 ЛИПНЯ

100 років від дня народження О.І.Жуковської (1897-1979) - української співачки, заслуженої артистки України

14 липня 1897 р. у м. Устилузі, тепер Володимир-Волинського району, народилася Олександра Іллівна Жуковська - українська співачка (драматичне сопрано). Вокальну освіту здобула приватно у м. Києві. У 1920-1948 рр. була солісткою Київського, Харківського і Одеського театрів опери та балету. Виконувала партії Ярославни ("Князь Ігор" Бородіна), Марії ("Мазепа" Чайковського) та ін. З 1939 р. - заслужена артистка України.

Література:

Станішевський Ю. Оперний театр Радянської України: Історія і сучасність. - К.: Муз. Україна, 1988. - 248 с.
Про О.Жуковську - с. 116.

Жуковська Олександра Іллівна // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 247-248.

24 ЛИПНЯ

85 років від дня народження С.М.Радіона (1912) - українського письменника, журналіста і критика

24 липня 1912 р. у с. Сильно, тепер Ківерцівського району, народився Степан Микитович Радіон – український письменник, журналіст і критик. Закінчив народну школу в Олиці та середню у Луцьку. У 1943 р. виїхав у Чехію. З 1949 р. мешкає в Австралії. Випустив три збірки новел, написав більше 500 статей. Відомий як бібліограф історії Волині. Один з авторів колективної праці "Українці в Австралії".

Література:

Радіон С. Із пожовклих листків в Австралії: (Епізоди з автобіографії віршами й прозою). – Мельбурн: Спадщина, 1995.

Радіон С. Микола Береза. – Мельбурн, 1956. – 64 с.

Радіон С. Новий похід. – Аделаїда, 1954. – 60 с.

Радіон С. Персонально-предметний індекс праць і діяльності членів НТШ, 1950–1975. – Мельбурн, 1990. – 103 с.

Радіон С. Випадкова зустріч: Збірка новел, оповідань, перекладів. – Мельбурн, 1991. – 150 с.

Радіон С. Світ книжок – світ думок: Рецензії. – 2-е вид., перероб. і доп. – Мельбурн, 1986. – 196 с.

Радіон С. "Робилося з вірою і надією" // Мол. Волинь. – 1992. – 7 серп.

x x
x

Аркушин Г. Літописець австралійської україніки // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. – Луцьк, 1993. – С. 434–435.

Аркушин Г.Л. Наш краянин в Австралії // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф., 11–13 жовт. 1991 р. – Луцьк, 1991. – С. 186–187.

Карбоване друком – Степана Радіона: Бібліогр. огляд. – Блумінгтон, 1975. – 41 с.

Рожко В. Безцінний дар з Австралії: Україніка С.Радіона в Держ. архіві області // Рожко В. І потекла сторіками... : Могили не можуть мовчати. – Австралія, 1994. – С. 232–236.

Рожко В. Голос віків // Рожко В. І потекла сторіками... : Могили не можуть мовчати. – Австралія, 1994. – С. 129–132.

Степан Радіон: (Журналіст, письменник, рецензент-критик) // Літопис Волині. - Вінніпег, 1977-1978. - Ч. 12. - С. 152-154.

Нецько Г. "І вольй я в Україні..." // Луцький замок. - 1996. - 20 груд.

Онуфрійчук М. Співач українського слова // Нар. трибуна. - 1992. - 24 черв.

Рожко В. Безцінний дар з Австралії // Волинь. - 1993. - 15 квіт.

Рожко В. Голос віків // Вільн. шляхом. - 1992. - 27 черв.

Рожко В. Повернення Степана Радіона // Нар. трибуна. - 1994. - 11 жовт.

Рожко В. Дарунок з Австралії // Волинь. - 1994. - 16 квіт.

Рожко В. Живе для України // Волинь. - 1994. - 15 січ.

Рожко В. Скарби душі Степана Радіона // Поклик сумління. - 1993. - 8 лют.; Мол. Волинь. - 1992. - 26 черв.

Філатенко А. Завжди з Україною // Волинь. - 1992. - 12 груд.

Шульга І. Посилка з Австралії // Волинь. - 1996. - 11 квіт.

28 ЛИПНЯ

185 років від дня народження Ю.І.Крашевського (1812-1887) - польського письменника

28 липня 1812 р. у Варшаві (Польща) народився Юзеф Ігнацій Крашевський - польський письменник, літературний критик, філософ, фольклорист, етнограф, художник. Прожив 20 років на Волині в селах Губин, тепер Локачинського, Городок Луцького, Омельно Ківерцівського районів. Написав багато творів, серед них частина і про Волинь: "Остап Бондарчук", "Уляна", "Історія Савки", "Хата за селом" та ін.

Література:

Крашевский Ю.И. Брюль: Роман. - М.: Худож. лит., 1980. - 320 с.

Крашевский Ю.И. Графиня Козель: Роман. - К.: Мистецтво, 1992. - 344 с.

Крашевский Ю.И. Дневник Серафины: Романы. - М.: Худож. лит., 1987. - 588 с.

Крашевський Ю.І. Повісті. - К.: Дніпро, 1979. - 427 с.

Крашевський Ю.І. Прадавня легенда: Роман. - К.: Веселка, 1989. - 366 с.

Крашевський Ю.І. Хата за селом: Повість. - К.: Дніпро, 1967. - 315 с.

Kraszewski J.I. Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy. - Warszawa: Ludowa Spółdzielna Wydawnicza, 1985. - 383 s.

Крашевський Ю.І. Легенда про Скочище [з книги "Спогади Волині, Полісся і Литви"] // Мол. Волинь. - 1992. - 31 лип.

x x
x

Гуртовий Г.О. Пошук справжнього імені // Гуртовий Г.О. Вибрані краєзнавчі статті та бібліографія. - Луцьк, 1994. - С. 120-122.

Пажимський О.М., Олійник Л. Юзеф Ігнацій Крашевський, визначний польський письменник, художник, громадський діяч Волині // Велика Волинь: минуле й сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.). - Хмельницький, 1994. - С. 198-201.

Рисак О. Ю.І.Крашевський на Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф., 11-13 жовт. 1991 р. - Луцьк, 1991. - С.92.

Штинько В.С. Юзеф Ігнаци Крашевський // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 38-39.

Ворон В. У "батька роману" в Романуві // Мол. ленінець. - 1989. - 29 квіт.

Кралюк П.Ю. Крашевський на Волині // Червон. прапор. - 1987. - 24 верес.

Крощук С. Співець поліської землі // Рад. Волинь. - 1987. - 18 берез.

Липатов А.В. "Русский" Крашевский // Сов. славяноведение. - 1990. - №4. - С. 46-53.

Надійко П. І літератор, і художник // Волинь. - 1992. - 4 серп.

Пушкар Н. Світло зірок далеких // Вісті Ковельщини. - 1994. - 2 квіт.

Романюк Н. "У стражданні, породженому пристрастю, роздвоюється кожна людина": Слідами циганки Аэи // Україна мол. - 1995. - 29 верес.

Сайчук Б. На художніх полотнах. - Луцький замок // Рад. Волинь. - 1988. - 1 трав.

x x
x

Крашевський Юзеф Ігнаци // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 3. - С. 1167.

Крашевський Юзеф Ігнацій // Українська літературна енциклопедія. - К., 1995. - Т. 3. - С. 52.

Крашевський Юзеф Ігнаци // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 9-10.

17 С Е Р П Н Я

330 років від дня народження Й.Кондзелевича (1667-бл. 1740) - українського живописця

17 серпня 1667 р. у м. Жовкві на Львівщині народився Йов Кондзелевич - український живописець. В 1686 р. перебував на Волині монахом Білостоцького монастиря. Акти Луцької гродської книги 1710 р. та 1713 р. згадують його як ігумена Луцького Хрестовоздвиженського монастиря. Викладав у братській школі, займався громадською діяльністю. Відомий автор Богородчанського іконостасу для скиту Манявського на Прикарпатті. Для Загорівського монастиря (тепер Локачинський район) виконав іконостас і престол для розміщення чудотворної ікони.

Подорожував по Волині, виконуючи замовлення для церков і монастирів: ікони "Богородиця Замилування", "Зішестя святого Духа" (Білосток), "Георгій Змієборець" (Бобли), "Спас" (Городище), "Розп'яття" (Черчиці).

Література:

Бірюліна О. До біографії іконописця Кондзелевича. Зв'язки з Луцьком // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали III Всеукр. наук. конф. - Луцьк, 1996. - С. 28-30.

Велика Історія України: У 2 т.. - К.: Глобус, 1993. - 396 с.
Про Й.Кондзелевича - с. 212-213.

Гаврилюк С. До питання про дослідження творчої спадщини Йова Кондзелевича // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. - Луцьк, 1994. - С. 223-226.

Гаврилюк С.В. Йов Кондзелевич і Волинь // Велика Волинь: минуле і сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краезн. конф.). - Хмельницький, 1994. - С. 226-228.

Гуртовий Г.О. Білого Стоку село // Гуртовий Г.О. Вибрані краєзнавчі статті та бібліографія. - Луцьк, 1994. - С. 62-92.

Дублянський А. Іов Кондзелевич - український Рафаель // Волинська ікона: Питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали наук. конф. - Луцьк, 1994. - С. 74-82.

Обухович Л. Йов Кондзелевич та ікона "Св. Юрій Змієборець" з с. Бобли на Волині // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали III Всеукр. наук. конф. - Луцьк, 1996. - С. 27-28.

Овсійчук В.А. Йов Кондзелевич // Овсійчук В.А. Майстри українського бароко. - К., 1991. - С. 274-351.

"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. Т. I. - Луцьк: Веже, 1996. - 443 с.
Про Й.Кондзелевича - с. 398-403.

Свенціцька В.І., Сидор О.Ф. Спадщина віків: Укр. малярство XIУ-XУIII століть у музей. колекціях Львова. - Львів: Каменяр, 1990. - 72 с.
Про Й.Кондзелевича - с. 35.

Семенюк І.М. Творчий внесок Йова Кондзелевича - білостоцького ігумена в духовну культуру України // Велика Волинь: минуле і сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краезн. конф.). - Хмельницький, 1994. - С. 228-230.

Сидор О.Ф. Барокко в українському живопису // Українське барокко та европейський контекст. - К., 1991. - С. 173-183.

Берекета Б. Йов Кондзелевич - волинський Рафаель // Голос України. - 1994. - 12 квіт.

Іконостас Йова Кондзелевича // Волинь. - 1995. - 10 черв.

Обухович Л. Йов Кондзелевич - іконописець з Волині // Нар. трибуна. - 1991. - 19 жовт.

Потапенко Г. Лауреати премії імені Й.Кондзелевича // Волинь. - 1996. - 10 верес.

Сидор О. Очима народу // Вітчизна. - 1988. - №-11. - С. 201-205.

Сидор О. Художня спадщина Йова Кондзелевича // Образотворче мистецтво. - 1985. - №-5. - С. 29-30.

Філатенко А. Безсмертний пензель Йова Кондзелевича // Волинь. - 1996. - 24 серп.

x x
x

Кондзелевич Йов // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 3. - С. 1103.

Кондзелевич Йов // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1980. - Т. 5. - С. 353.

20 СЕРПНЯ

30 років від дня відкриття в урочищі Лопатень меморіального комплексу партизанської Слави (1967)

20 серпня 1967 р. в урочищі Лопатень Ківерцівського району відкрито меморіальний комплекс партизанської Слави. В роки Великої Вітчизняної війни тут базувалися партизанські загони під командуванням Д.М.Медведєва, М.А.Прокоп'юка, В.О.Карасьова та ін. Автор меморіалу - народний художник України скульптор Я.Чайка. До складу комплексу входить музей партизанської Слави - відділ Волинського краєзнавчого музею.

Література:

З листа обкому Компартії України та облвиконкому Міністерству культури УРСР про створення меморіального комплексу партизанської Слави в урочищі Лопатень Ківерцівського району // Волинь Радянська: Док. і матеріали, 1965-1975. - Львів, 1984. - Ч. IV. - С. 66-67.

Прокоп'юк М.О. Меморіальний комплекс "Партизанська слава": Фотопутівник. - 2-е вид., доп. - Львів: Каменяр, 1986. - 62 с.: іл.

Кучерявий В. В партизанському урочищі // Мол. ленінець. - 1986. - 9 трав.

Папежук Н. Вічно жива пам'ять: Лопатенському музею - 25 років // Вільн. шляхом. - 1992. - 5 верес.

Юхта М. Йдуть сюди люди // Вісті з України. - 1987. - №-39. - С. 6.

x x
x

Урочище Лопатень // Памятники истории и культуры Волынской области: Научно-вспомогат. библиогр. указ. - Луцк, 1985. - С. 41.

23 СЕРПНЯ

125 років від дня народження М.М.Перетятковича (1872-1916) - українського архітектора

23 серпня 1872 р. у с. Усичі, тепер Луцького району, народився Мар'ян Мар'янович Перетяткович - український архітектор. Закінчив Рівненське реальне училище, потім військове. У 1896 р. вступив у Петербурзький Інститут цивільних інженерів. Після його закінчення, у 1901 р. поступив до Петербурзької академії мистецтв, де отримав звання художника-архітектора. Автор ряду архітектурних проектів у містах Москві, Петербурзі, Ростові-на-Дону.

Література:

Гуртовий Г.О. Зодчий-академік з Волині // Гуртовий Г.О. Вибрані краєзнавчі статті та бібліографія. - Луцьк, 1994. - С. 109-111.

Гуртовий Г.О. Зодчий-академік з Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краезн. конф., 11-13 жовт. 1991 р. - Луцьк, 1991. - С. 127-128.

Гуртовий Г.О. Співець художнього будівництва // Духовне відродження України: традиції, сучасність: Матеріали і тези міжнар. наук.-практ. конф. - Рівне, 1994. - С. 66-68.

Гуртовий Г. Зодчий-академік з Волині // Рад. Волинь. - 1988. - 2 серп.

Пащук І. Зодчий з Волині // Робітн. газ. - 1989. - 15 лют.

23 ВЕРЕСНЯ

55 років від дня Корталіоської трагедії (1942)

23 вересня 1942 р. у результаті здійснення каральної операції "Трикутник" фашисти почали знищення с. Корталіси, тепер Ратнівського району. За п'ять днів – з 23 по 27 вересня у Корталісах було вбито 2875 його жителів, спалено 718 селянських дворів. 5 травня 1980 р. тут відкрито меморіальний комплекс жертвам фашизму та музей історії села – відділ Волинського краєзнавчого музею.

Література:

Карпій В. Не простять катам Корталіси // Поет імені Ярослава Галана: Статті, нариси, памфлети, вірші. – Львів, 1988. – Кн. 21. – С. 141-148.

Корталіси // Вінок безсмертя: Книга-меморіал. – К., 1987. – С. 222-230.

Марценюк М.М. Корталіси. – Львів: Каменяр, 1978. – 23 с.

Мах П. Дорога в Корталіси // Дзвони пам'яті. – К., 1987. – С. 21-26.

Наконечний В.А. Музей села Корталіси // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С. 51-52.

Незгасна пам'ять: Фоторозповідь про пам'ятник жертвам фашизму в Корталісах Волин. обл. – К.: Мистецтво, 1980. – 49 с.

Першина Т.С. Фашистский геноцид на Украине, 1941-1944. – К.: Наук. думка, 1985. – 170 с.
Про с. Корталіси – с. 60.

Пирожник И.И., Авошко В.С., Кот С.И. Возрожденные Корталесы // Пирожник И.И., Авошко В.С., Кот С.И. Дорогами дружбы. – Минск, 1985. – С. 170-171.

Ярощук М.М. Корталіси в роки Другої світової війни // Волинь в Другій світовій війні та перші повоєнні роки: Матеріали наук. іст.-краєзн. конф., присвяч. 50-й річниці Перемоги над фашизмом. – Луцьк, 1995. – С. 13.

Богданьок В. Дзвони пам'яті: Репортаж // Волинь. – 1992. – 26 верес.

Богуш М. Не треба слів // Людина і світ. – 1990. – №-6. – С. 18-20.

Борвовець В. Пам"ять людська не забуде повік...// Ратнівщина.- 1994.- 28 верес.

Михалевич М. "Болі пам"яті" Кортеліської трагедії // Нар. трибуна.-I99I.-30 листоп.

Михалевич М. Кортеліси у роки війни // Червон. прапор.- I99I.- I9,2I верес.

Романюк Н. Біль живе, любов і надія перемагають // Україна мол.- 1994.- 30 верес.

Ярощук М. "А мене матір божа вберегла" // Ратнівщина.- 1993.-25 верес.

Ярощук М. "Чорна середа" очима очевидців // Ратнівщина.- 1992.-I2,I5,I9 верес.

Шафета П. Прощення не буде // Вісті з України.-I985.- №23.-С.7.

X X

X

Богачук О. Стогін землі: Поема.-Львів:Каменяр,I983.- 70с.:іл.

Положій В. Попіл на рани :Роман// Положій В. Човен у тумані;Роман, повісті, оповідання.-К.,I986.-С.3-I34.

Яворівський В. Вічні Кортеліси:Повість.-К.:Молодь,I968.- I36с.:іл.

4 ЖОВТНЯ

67 років від дня смерті Олени Пчілки (I849-I930) - української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча.

Див. 29 червня

12 ЖОВТНЯ

105 років від дня народження М.П.Кравчука (1892-1942) - українського вченого-математика

12 жовтня 1892 р. у с. Човниця, тепер Ківерцівського району, народився Михайло Пилипович Кравчук - український математик, академік АН України (з 1929). У 1910 р. закінчив Луцьку гімназію, у 1914 р. - Київський університет. З 1921 р. - професор Київського політехнічного інституту, в 1922 р. - університету. У 1929-1934 рр. очолював Комісію математичної статистики АН України, у 1934-1938 рр. - відділ математичної статистики Інституту математики АН України. Автор багатьох наукових праць. Брав участь у роботі ряду міжнародних математичних з'їздів (Торонто, Болонья, Париж), був членом математичних товариств Франції, Німеччини, Італії та Наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка у Львові. У лютому 1938 р. незаконно репресований. Помер 9 березня 1942 р. у Колимському таборі для політв'язнів. Реабілітований у 1956 р.

Література:

Вірченко Н.О. Корифей української математики // Аксіоми для нащадків. - Львів, 1992. - С. 89-109.

Лагеновський Л.П. Михайло Кравчук // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 58.

Сита Г. Слідча справа Михайла Кравчука // Україна: Наука і культура. - К., 1994. - Вип. 28. - С. 116-127.

Сита Г. Страдницький шлях академіка Михайла Кравчука // Педагогічний пошук. - Луцьк, 1994. - Вип. 2. - С. 47-53.

Андрійчук М. Академік в Човниці // Волинь. - 1992. - 26 верес.

Горбайчук В., Філософ Л. Життя, віддане науці і народові // Нар. трибуна. - 1992. - 26 верес.

Добровольський В. Опальний академік // Вісник АН України. - 1992. - №-11. - С. 86-91.

Імені земляка-академіка // Волинь. - 1995. - 13 трав.

Корифей української математики // Вільн. шляхом. - 1992. - 19, 26 лют.; 14 берез.

Кравчук О., Лещ Н. Наш край - колиска академіка // Вільн. шляхом. - 1992. - 26 верес.

Нецько Г. Е той світ, е ті зоряні люди... // Досвіт. зоря. - 1995. - 23 верес.

Сената Е. Волинського академіка знають в Австралії // Волинь. - 1993. - 5 жовт.

Сита Г. Світове ім'я нашого вченого // Нар. трибуна. - 1992. - 8 серп.

Сорока М. Похований головою на захід... // Кур'єр ЮНЕСКО. - 1992. - №-9-10. - С. 77-78.

Штинько В. Його любов - Україна і математика: Професор Н.Вірченко про академіка М.Кравчука // Волинь. - 1996. - 9 лип.

Штинько В. Учений з обличчям Христа // Волинь. - 1992. - 1 жовт.

x x
x

Кравчук Михайло // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т. 3. - С. 1159.

14 ЖОВТНЯ

55 років від часу створення на Волині УПА (1942)

14 жовтня 1942 р. визнано днем створення Української Повстанської Армії, яка в умовах боротьби з гітлерівськими загарбниками була оформлена на Волині. Перший відділ УПА організував Сергій Качинський. Територіально вона ділилася на чотири групи, одна з яких - УПА-Північ, охоплювала Західну Волинь і Полісся, її командиром був полковник Клим Савур (Дмитро Клячківський).

Література:

ОУН і УПА у другій світовій війні: Документи та матеріали // Укр. іст. журн. - 1994. - №-2-3, 4, 5, 6; 1995. - №-1, 2, 3, 5.

Архівні джерела до історії ОУН-УПА на Волині 1941-1944 рр. // Минуле і сучасне Волині: Проблеми джерелознавства: Тези доп. і повідомл. VII Волин. іст.-краєзн. конф., 15-16 верес. 1994 р. - Луцьк, 1994. - С. 104-105.

Баган О. Націоналістичний рух на Волині і Поліссі // Баган О. Націоналізм і націоналістичний рух: Історія та ідеї. - Дрогобич, 1994. - С. 107-108.

Волинь в Другій світовій війні та перші повоєнні роки: Матеріали наук. іст.-краєзн. конф., присвяч. 50-й річниці Перемоги над фашизмом. – Луцьк, 1995. – 107 с.

Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині. – 2-е вид., випр. і доп. – Луцьк: Надстир'я, 1994. – 52 с.: іл.

Лебедь М. УПА. Українська повстанська армія: її генеза, ріст і дії у визвол. боротьбі укр. народу за Укр. Самост. Собор. Державу. І част. Німец. окупація України. – Дрогобич: Відродження, 1993. – 208 с.: іл.

Мірчук П. Українська Повстанська Армія, 1942–1952: Док. і матеріали. – Львів, 1991. – 447 с.

Новак О. УПА: Сторінки історії. Роздуми. – Рівне, 1992. – 40 с.

Одуд Б.М. Волинь – колиска УПА // Велика Волинь: минуле й сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.). – Хмельницький, 1994. – С. 176–179.

Овимчук О.Б. Українська повстанська армія і антифашистський рух на Волині і Поліссі // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. – Луцьк, 1993. – С. 430–431.

Сміян П., Сміян К. Волинь – батьківщина УПА // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. – Луцьк, 1994. – С. 101–103.

Сміян П.К., Сміян К.П. Забуті сторінки з історії УПА // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. – Луцьк, 1993. – С. 114–115.

Берекета Б. А ми тую славу та й піднімемо // Голос України. – 1992. – 10 черв.

Берекета Б. Колківська республіка // Голос України. – 1994. – 14 січ.

Берекета Б., Хлопук Ю. Все починалося в Піддубцях // Голос України. – 1992. – 5 верес.

Боярчук П. Бій під стінами монастиря // Рад. Волинь. – 1990. – 31 серп.; 1, 2, 4, 5 верес.

Боярчук П. Героям слава // Волинь. – 1992. – 18 серп.

Бульба-Боровець Т. Армія без держави: Слава і трагедія укр. повстан. руху // Дніпро. – 1996. – №7-8. – С. 1–268.

Вербич В. Тут народилася армія патріотів // Нар. трибуна. - 1992. - 22 серп.

Данилюк В. Вони помирали стоячи... або Життя і смерть Колківської Республіки // Мол. Волинь. - 1993. - 26 листоп.

Дідковська О. УПА на Ковельщині // Нар. трибуна. - 1992. - 26 серп.

Коваль В. Під червоно-чорними прапорами // Вітчизна. - 1992. - №-9. - С. 73-82.

Лис В. Де народилася УПА // Волинь. - 1996. - 24 серп.

Новицький С. Волинь у періоді 50-річчя УПА // Нар. трибуна. - 1992. - 29 серп.

Сватко Н., Якимович Б. Українська Повстанська Армія: причина виникнення і генеза // Золоті ворота. - 1992. - №-2. - С. 159-180.

Семенюк М. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Нар. трибуна. - 1991. - 25 трав.; І черв.

Сергійчук В. Наша кров - на своїй землі // Визвол. шлях. - 1996. - №-4-6.

Стець М., Трофимук В. Вовчак: як це було // Нар. слово. - 1992. - 18 лип.

Стрілка Р. Самооборона на Волині // Укр. Слово. - 1996. - 25 лип.

Тут народжувалася УПА // Нар. трибуна. - 1992. - 26 серп.

15 Ж О В Т Н Я

180 років від дня смерті Т.Костюшка (1746-1817) - діяча польського національно-визвольного руху

15 жовтня 1817 р. у Швейцарії помер Тадеуш Костюшко - польський революціонер і політичний діяч. Протягом 1755-1759 рр. разом з братом Йосифом навчався у Любешівській школі піарів. Приймав участь у визвольній війні американських колоній проти Англії. Під час польського повстання 1794 р. призначений на посаду начальника польських збройних сил. Важко поранений, після поразки польської армії 10 листопада 1794 р. під Мацейовичами, заарештований. Був ув'язнений у Петропавлівській фортеці у 1794-1796 рр.

Література:

Історія міст і сіл Української РСР: Волинська область. - К.: Вид-во АН УРСР, 1970. - 746 с.

Про перебування Т.Костюшка на Волині - с. 457.

Киричук М. Волинь земля українська: Оповіді з історії Волині у 2 т. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 390 с.

Про Т.Костюшка - с. 343-345.

Костомаров Н.И. Старый спор: Последние годы Речи Посполитой. - М.: Чарли; Смоленск: Смядынь, 1994. - 768 с.

Розділ У - про Т.Костюшка та повстання під його проводом - с. 606-722.

Огнева О. Любешівська школа піарів: вчителі та учні // Історія релігій в Україні: Тези повідомл. III круг. столу. - К.; Львів, 1993. - С. 83-84.

Островер Л.И. Тадеуш Костюшко. - М.: Мол. гвардия, 1961. - 272 с.

Бренчук О. Тадеуш Костюшко в Любешові // Рад. Волинь. - 1991. - 1 серп.

Усенко П. Наш Тадей (Тадеуш) Костюшко // Уряд. кур'єр. - 1996. - 5 листоп.

Черняк М. "Себе перемогти...": Із життя Т.Костюшка на Поліссі // Нове життя. - 1987. - 11, 14, 19, 21 черв.

Костюшко Тадеуш // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1980. - Т. 5. - С. 453.

4 ЛИСТОПАДА

55 років від дня трагедії у с. Клубочин, тепер Ківерцівського району (1942)

4 листопада 1942 р. гітлерівці розстріляли у с. Клубочин, тепер Ківерцівського району, 137 його жителів. Серед них були члени підпільної молодіжної антифашистської організації - Д.І.Мацюк, А.Ф.Філюк, С.К.Калитка, Л.С.Величко, сім'я командира партизанського загону О.Ф.Філюка.

Література:

Білоус О. Комсомольська клятва // Дзвони пам'яті. - К., 1987. - С. 59-60.

Клубочин // Вінок безсмертя. - К., 1987. - С. 242-247.

Наконечний В.А. Мужність і трагедія Клубочина // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 61-62.

Радіон С. Розстріляний Клубочин - ще одні українські Лідіце // Літопис Волині. - Вінніпег, 1977-1978. - Ч. 12. - С. 82-84.

Клубочинці не забувають // Вільним шляхом. - 1994. - 5 листоп.

Юшковець П. Розстріляне, але не скорене: Сьогодні минає 45 років Клубочин. трагедії // Ленін. шляхом. - 1987. - 4 листоп.

11 ЛИСТОПАДА

85 років від дня народження А.З.Дублянського (1912) - історика, владики УАПЦ

11 листопада 1912 р. біля станції Олика, тепер Ківерцівського району, народився Анатолій Захарович Дублянський - історик, владика УАПЦ. З 1918 р. жив у м. Луцьку, де закінчив гімназію. У 1931-1933 рр вивчав історію у Віленському університеті, який закінчив у 1938 р. з титулом магістра філософії, в ділянці історії. Потім працював у Волинському краєзнавчому музеї у м. Луцьку, вчителем, журналістом. З 1944 р. знаходиться в еміграції в Австрії, пізніше у Німеччині. В 1951 р. в м. Мюнхені був висвячений на священика. У 1970 р. призначений настоятелем парафії УАПЦ у м. Новому Ульмі (Німеччина). У 1983 р. отримав сан архієпископа Паризького і Західноєвропейського.

Література:

Дублянський А. Луцьк: Історич. нарис з передмовою автора й ілюстр. - Луцьк, 1996. - 32 с.

Дублянський А. Українські святі. - Мюнхен, 1962. - 99 с.

Дублянський А. Будівничий української церкви // Нар. трибуна. - 1994. - 20 квіт.

Дублянський А. Іов Кондзелевич - український Рафаель // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали наук. конф. - Луцьк, 1994. - С. 74-82.

Дублянський А. У незалежній державі - незалежна церква // Нар. трибуна. - 1992. - 14 жовт.

Дублянський А. Українські святі // Старожитності. - 1992. - №-5-12.

Дублянський А. Українські святі, життя яких пов'язане з Волинню // Нар. трибуна. - 1991. - 14 груд.; 1992. - 1 січ.; 1 лют.

x x
x

Потрійний ювілей Архієпископа Анатолія // Вінніпег, 1992. - Ч. 17-18. - С. 25-27.

Прот. Анатолій Дублянський // Літопис Волині. - Вінніпег, 1971-1972. - Ч. 10-11. - С. 150-151.

Протопресвітер Анатолій Дублянський // Літопис Волині. - Вінніпег, 1977-1978. - Ч. 12. - С. 146-148.

Пушкар Н. Істина через півстоліття: Листування А.Дублянського та О.Косач-Кривинюк // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 28-29.

"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Т. 1. - Луцьк: Вежа, 1996. - 443 с.
Про А.Дублянського - с. 411-438.

Вдячність владиці Анатолієві Дублянському // Нар. трибуна. - 1995. - 29 серп.

Марчук Г. Носій правди // Нар. трибуна. - 1992. - 11 листоп.

Марчук Г. Покликаний служити богові і народові! // Нар. трибуна. - 1994. - 30 квіт.

Марчук Г. "Призначеного богом не минеш" // Нар. трибуна. - 1991. - 6 листоп.

Мельник В. Син древньої Волині // Нар. трибуна. - 1991. - 10 серп.

Пушкар Н. Істина через півстоліття: Листування А.Дублянського та О.Косач-Кривинюк // Нар. трибуна. - 1995. - 10 листоп.

Рожко В. З Богом і Україною в серці // Волинь. - 1995. - 22 серп.; Нар. трибуна. - 1994. - 11 листоп.

Рожко В. Покликаний до служіння // Наша віра. - 1994. - №-18-19.- С. 12.

I2 Л И С Т О П А Д А

II0 рокIв вIд дня смертI М.В.Крушевського (I85I-I887) - польського вченого-мовознавця

I2 листопада I887 р. у м. КазанI (РосIя) помер Микола Вячеславович Крушевський - польський вчений-лIнгвIст Iз загального I порIвняльно-Iсторичного мовознавства. Народився у м. Луцьку. Тут I в м. КовелI пройшло його дитинство та юнIсть. Навчався у Луцькому дворянському повIтовому училищI, у I875 р. закIнчив Iсторико-фIлологIчний факультет Варшавського унIверситету. Викладав у Казанському унIверситетI. Автор праць Iз загального та Iндоєвропейського мовознавства, один Iз попередникIв сучасноЇ фонологIЇ.

ЛIтература:

Життя та наукова дIяльнIсть М.В.Крушевського // Минуле I сучасне ВолинI: ІсторичнI постатI краю: Тези доп. та повIдомл. У Волин. Iст.-краєзн. конф., II-I3 жовт. I99I р. - Луцьк, I99I. - С. I35-I60.

Пахолок З.О. З нових розвIдок про Миколу Крушевського // Минуле I сучасне ВолинI: Проблеми джерелознавства: Тези доп. I повIдомл. УII Волин. Iст.-краєзн. конф., I5-I6 верес. I994 р. - Луцьк, I994. - С. II7-II8.

ПIдсекцIя III: М.В.Крушевський // Шоста ВсеукраЇнська наукова конференцIя з Iсторичного краєзнавства. - Луцьк, I993. - С. 465-486.

Пахолок З.О. Забута постать: М.В.Крушевський (I85I-I887) // Нар. справа. - I994. - 25 листоп.

Пахолок З. Забутий земляками талант // Волинь. - I996. - I9 груд.

Пахолок З.О. Микола В'ячеславович Крушевський // Укр. мова I лIт. в шк. - I992. - №-2. - С. 74-75.

Пахолок З. Славетний мовознавець // Нар. трибуна. - I99I. - II груд.

20 Л И С Т О П А Д А

80 рокIв вIд дня прийняття III УнIверсалу I проголошення УкраЇнськоЇ НародноЇ республIки (I9I7)

20 листопада I9I7 р. УкраЇнська Центральна Рада видала III УнIверсал, у якому проголошено УкраЇнську Народну РеспублIку в етнографIчних межах. 22 листопада Луцька мIська Дума отримала лист вIд Укра-

їнської гарнізонної ради м. Луцька, де вказувалося на підтримку проголошення республіки і необхідність вивісити з цієї нагоди над будинком управи українського прапора жовто-блакитного кольору.

Література:

Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. - Львів, 1993. - 230 с.

Про III Універсал Центральної Ради - с. 77-78.

Історія України: Курс лекцій: Кн. 2. - К.: Либідь, 1992. - 463 с.

Про III Універсал Центральної Ради - с. 138-139.

Полонська-Василенко Н. Історія України. Т. 2. - К.: Либідь, 1992. - 606 с.

Проголошення УНР, III Універсал - с. 472-473.

Кульчицький С.В. Центральна Рада. Утворення УНР // Укр. іст. журн. - 1992. - №-5. - С. 71-88.

Плав'юк М. Справа цілої нації української // Україна. - 1992. - №-13. - С. 3-5.

Пясецький В. Духовне пробудження // Волинь. - 1992. - 17 верес.

П'ясецький В. Жовто-блакитний прапор і "ще не вмерла..." // Нар. трибуна. - 1992. - 9 груд.

Решодько Л. З темряви забуття // Голос України. - 1992. - 20 листоп.

26 ЛИСТОПАДА

85 років від дня народження Г.М.Канишевського (1912-1991) - українського актора і режисера, народного артиста України

26 листопада 1912 р. у м. Києві народився Григорій Митрофанович Канишевський - український актор і режисер. Сценічну діяльність почав у 1932 р. в Київському робітничо-колгоспному театрі ім. Т.Г.Шевченка. З 1945 р. працював у Волинському українському музично-драматичному театрі ім. Т.Г.Шевченка. У 1964 р. йому присвоєно звання народного артиста України. Виконував ролі Назара ("Назар Стодоля" Т.Шевченка), Карася ("Запорожець за Дунаєм" С.Гулака-Артемовського), Голохвостого ("За двома зайцями" М.Старицького) та ін. Поставив вистави: "Платон Кречет" М.Корнійчука (1944), "Назар Стодоля" Т.Шевченка (1960).

Література:

Про присвоєння почесного звання Заслуженого артиста Української РСР Канишевському Г.М.: Указ Президії Верховної Ради Української РСР // Рад. Волинь. - 1958. - І січ.

Мах П. Справжнє мистецтво // Рад. Волинь. - 1958. - 25 січ.

Мошков О. Його покликання - сцена // Рад. Волинь. - 1962. - 25 листоп.

Тут жив талант яскравий, самобутній // Віче. - 1995. - 31 берез.

Філатенко А. Збережена пам'ять про митця // Волинь. - 1995. - 30 берез.

x x
x

Канишевський Григорій Митрофанович // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 286.

8 ГРУДНЯ

675 років першої писемної згадки про м. Рожище (1322)

8 грудня 1322 р. Рожище, тепер районний центр області, вперше згадується у фундушевому записі литовського князя Луцького і Володимирського Любарта Гедиміновича про передачу його Луцькій соборній церкві Іоана Богослова. Понад три століття місто залишалося власністю Луцької єпископії. Разом з Волинською землею Рожище належало до Великого князівства Литовського, потім Речі Посполитої та Російської Імперії.

Література:

Волынь туристская: Путеводитель. - Львов: Каменяр, 1984. - 96 с.: іл.
Про м. Рожище - с. 92.

Вольський М.У., Оксенюк Р.Н. Рожище // Історія міст і сіл Української РСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 603-613.

Кругляк Ю.М. Ім'я вашого міста. - К.: Наук. думка, 1978. - 152 с.
Місто Рожище - с. 112.

Сас П.М. Феодальные города Украины в конце XV-60-х годах XVI в. К.: Наук. думка, 1989. - 232 с.

Про Рожище - с. 27, 168, 215.

Зозидчук В. Рожищу - 600 років // Світло Жовтня. - 1977. - 9 квіт.

І міста, і села // Україна. - 1977. - № 6. - С. 22.

Климчук Р. Від слова "Рожь": 610 років минуло з часу першої згадки про Рожище // Світло Жовтня. - 1987. - 4 берез.

Климчук Р. Минуле нашого селища // Світло Жовтня. - 1985. - 8 черв.

Рожко В. Тут, де ми живемо // Світло Жовтня. - 1988. - 13, 22 трав.

x x
x

Рожище // Географічна енциклопедія України. - К., 1993. - Т. 3. - С. 139.

Рожище // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1983. - Т. 9. - С. 423.

Цинкаловський О. Рожище // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (Краєзн. словник - від найдавн. часів до 1914 р.). Вінніпег, 1986. - Т. 2. - С. 315-316.

ГРУДЕНЬ

110 років від часу відкриття Волинського давньосховища при Свято-Володимирському братстві у м. Володимирі-Волинському

В грудні 1887 р. при Свято-Володимирському братстві в м. Володимирі-Волинському було відкрито давньосховище. Згідно Статуту в давньосховищі зберігались (постійно чи тимчасово) предмети старожитностей: церковне начиння, рукописні книги та стародруки, фотографії та описи стародавніх храмів Волині, археологічні знахідки та ін. Довгий час Головою ради братства і завідувачем давньосховища був О.Дверницький, який в 1889 р. видав книгу "Памятники древнего православия в г. Владимире-Волынском".

Предмети з давньосховища експонувались на виставках в Луцьку (1890 р.), Києві (1899 р.).

В давньосховищі працює багато дослідників. Член Смоленського церковно-археологічного комітету Г.К.Богуславський видає книгу "Волынские рукописные евангелия и апостолы" на основі опрацювання матеріалів у братському музеї. Член Історичного товариства Нестора літописця (м. Київ) І.Каманін працює над "Номоканоном" XIУ ст.

В 1898 р. давньосховище відвідав член Волинського церковно-археологічного товариства О.Ратинський.

Головним завданням братства стає відновлення храму Мстислава (Успенський храм), пам'ятника архітектури XII ст. Знайдені на місці розкопок археологічні, історичні предмети займають чільне місце в давньосховищі (наприклад, хрест-енколпіон, цегла, прикраси та ін.).

Давньосховище з часом стає справжнім осередком науково-просвітницької, пошукової, дослідницької роботи на Волині.

З створенням епархіального давньосховища в 1893 р. частина предметів була передана в Житомир. Доля більшості пам'яток сьогодні невідома.

Література:

Бойко М. Володимир - столичний град Волині. - Блумінгтон, 1988. - 276 с.

Про Святоволодимирське церковне братство і його пам'ятки - с. 205-217.

Василевська С.І. Волинське древнехранилище // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: Історія, здобутки, перспективи. - Луцьк, 1992.- С. 79-80.

Ісаевич Я.Д., Мартинюк А.І. Володимир-Волинський: Іст.-краєзн. нарис. - Львів: Каменяр, 1988. - 70 с.: іл.

Про Володимир-Волинський музей XIX ст. - с. 30.

Теодорович Н.И. Город Владимир Волынской губерніи въ связи съ исторіей Волынской іерархіи. - Почаевъ, 1893. - 234 с. + 269 с. прилож.

Про братське давньосховище у м. Володимирі-Волинському - с. 193-206.

Василевська С. Берегиня церковних старожитностей // Мол. Волинь. - 1992. - 17 лип.

Пуцко В. Волинське епархіальне давньосховище // Образотворче мистецтво. - 1995. - №-2. - С. 55-58.

900 Р О К І В

першої писемної згадки про с. Перемиль, тепер Горохівського району (1097)

У 1097 р. Перемиль, тепер село Горохівського району, вперше згадується у літописі Руському. Цей населений пункт був відомим у давньоруські та литовські часи. У 1420 р. грамотою Великого литовського князя Вітовта йому було надане Магдебурзьке право. Місто було укріпленим пунктом на південному сході Волині, яким залишалося фактично до першої світової війни.

Література:

Літопис руський / Пер. з давньорус. Л.Е.Махновця; Відп. ред. О.В.Мишанич. - К.: Дніпро, 1989. - XVI + 591 с.
Про с. Перемиль - див. с. 562 Географічно-археологічно-етнографічного покажчика.

Волынь туристская: Путеводитель. - Львов: Каменяр, 1984. - 96 с.: ил.
Про Перемиль - с. 62.

Гайдай І.С., Іваненко І.П. Перемиль // Історія міст і сіл Української РСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 192-198.

Пура Я.О. Походження назв населених пунктів Ровенщини. - Львів; Світ, 1990. - 142 с.
Село Перемиль - с. 15.

Пуська І.А. Іквою та Стиром на човні: Путівник. - Львів: Каменяр, 1982. - 39 с.: іл.
Про с. Перемиль - с. 10-11.

Демнич Я. Древне місто // Буд. комунізму. - 1981. - 17, 24, 29 берез.

Ошуркевич О. Древній Перемиль // Рад. Волинь. - 1966. - 21 січ.

Пирожко С. Чи був Перемиль містом? // Буд. комунізму. - 1964. - 25 лип.

Рожко В. Голос віків // Буд. комунізму. - 1990. - 15 серп.

x x

x

Цинкаловський О. Перемиль // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (Краєзн. словник - від найдавніш. часів до 1914 р.). - Вінніпег, 1986. - Т. 2. - С. 219-220.

710 РОКІВ

першої писемної згадки про м. Любомль (1287)

У 1287 р. м. Любомль, тепер районний центр області, вперше згадується в Іпатіївському літописі. Цей населений пункт був улюбленим місцем князя Володимира Васильковича. За цього князя місто стало відомим ремісничим і культурним центром. Становлення, розбудова, а також період його занепаду у той час були тісно переплетені з соціально-економічним та культурним життям не лише Волині, але й України.

Література:

Літопис руський / Пер. з давньорус. Л.Е.Махновця; Відп. ред. О.В.Мишанич. - К.: Дніпро, 1989. - XУI + 591 с.

Про м. Любомль - див. с. 557 Географічно-археологічно-етнографічного покажчика.

Василенко Я.А., Серпеніков П.Н. Любомль // Історія міст і сіл Української РСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 469-481.

Волынь туристская: Путеводитель. - Львов: Каменяр, 1984. - 96 с.: ил.

Про м. Любомль. - с. 72-73.

Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. Т. II. XI-XIII вік. - К.: Наук. думка, 1992. - 633 с.

Про м. Любомль - с. 379.

Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. - К.: Наук. думка, 1984. - 172 с.

Про м. Любомль - с. 22, 42, 46, 119, 126, 144.

Кругляк Ю.М. Ім'я вашого міста. - К.: Наук. думка, 1978. - 152 с.

Місто Любомль - с. 82.

Софонович Ф. Хроніка з літописців стародавніх. - К.: Наук. думка, 1992. - 332 с.

Історія м. Любомля - див. Географічний покажчик.

Боярчук Н. Вшановуємо тебе наше місто // Наше життя. - 1993. - 12 черв.

Дзей М. Згадуючи Лібівне: Так по-єврейськи називали місто Любомль // Наше життя. - 1996. - 6 січ.

З глибин віків // Рад. життя. - 1989. - 19 жовт.

Остапюк О., Микитюк В. На марках - Любомль: З історії пошти райцентру і Волин. регіону // Наше життя. - 1993. - 22 верес.

Федоренко Д. Отаким було місто... // Рад. життя. - 1991. - 10 груд.

x x
x

Любомль // Географічна енциклопедія України. - К., 1990. - Т. 2. - С. 301.

Любомль // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1981. - Т. 6. - С. 251.

Цинкаловський О. Любомель або Любомль // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (Краєзн. словник - від найдавн. часів до 1914 р.). - Вінніпег, 1986. - Т. 2. - С. 55-56.

450 РОКІВ

від часу надання Берестечку Магдебурзького права (1547)

У 1547 р. за привілеєм Великого литовського князя Сигізмунда II Августа Берестечко отримало Магдебурзьке право і стало містом, хоча в багатьох документах воно згадується як містечко.

Література:

Волинь туристская: Путеводитель. - Львов: Каменяр, 1984. - 96 с.: ил.

Про Берестечко - с. 62-64.

Гейдай І.С. Берестечко // Історія міст і сіл Української РСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 179-191.

Історична перлина Волині: Берестечко. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 12 с.

Кругляк Ю.М. Ім'я вашого міста. - К.: Наук. думка, 1978. - 152 с.

Місто Берестечко - с. 13.

Пусько І.А. Іквою та Стиром на човні: Путівник, 1982. - 39 с.: іл.

Про Берестечко - с. 8-9.

Сас П.М. Феодальные города Украины в конце XV-60-х годах

XYI в. - К.: Наук. думка, 1989. - 232 с.
Про м. Берестечко - с. 15, 18, 22, 24, 29, 59, 66, 74, 129, 132, 175, 185, 186, 212.

Софонович Ф. Хроніка з літописців стародевніх. - К.: Наук. думка, 1992. - 332 с.
Історія м. Берестечка - див. Географічний покажчик.

Рожко В. Берестечко: минуле і сьогодення // Буд. комунізму. - 1990. - 12 груд.

Стрілка Р. Історія сіл і містечок Волині: Берестечко // Віл. думка. - 1991. - №-5. - С. 8.

Чучман Л. Берестечко - місто унікальне // Віче. - 1995. - 26 трав.; 9, 16, 23 черв.; 7, 14, 21 лип.

Чучман Л. Містечко Берестечко // Горохів. вісник. - 1995. - 24, 27 трав.; 1, 3, 7, 10, 21 черв.; 1, 8, 15, 29 лип.; 9, 12, 16 серп.

x x
x

Берестечко // Географічна енциклопедія України. - К., 1989. - Т. 1. - С. 88.

Берестечко // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1993. - Т. 1. - С. 118.

Берестечко // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1977. - Т. 1. - С. 412-413.

Цинкаловський О. Берестечко // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (Краєзн. словник - від найдавн. часів до 1914 р.). - Вінніпег, 1984. - Т. 1. - С. 87-90.

380 Р О К І В

від часу утворення Луцького Хрестовоздвиженського братства (1617)

У 1617 р. в м. Луцьку стараннями місцевої шляхти було утворене православне Хрестовоздвиженське братство. Воно сприяло обороні православної віри, поширенню освіти і культури. Його засновниками були представники відомих українських шляхетських родин - Гулевичів, Пузин, Древинських. При братстві діяла школа, були засновані друкарня, шпиталь.

З Луцьким братством пов'язана діяльність поета Д.Братковського, гетьмана України І.Виговського, художника Й.Кондзелевича та ін.

Література:

Бірюліна О.А. Архів Луцького братства // Роль бібліотек монастирів, соборів та інших установ у розвитку культури України: Тези наук. конф. - К., 1993. - С. 84-85.

Бірюліна О. Взаємовідносини Луцького православного Хрестовоздвиженського братства з луцькими юридикціями // Актуальні проблеми розвитку міст та міського самоврядування (Історія та сучасність): Тези міжнар. наук.-практ. конф. - Рівне, 1993. - С. 23-24.

Бірюліна О.А. Луцьке Хрестовоздвиженське братство XVII ст. - культурно-освітній осередок Волині // Острііг на порозі 900-річчя (1900-1992 рр.): Матеріали I-III наук.-краєзн. конф. - Сокаль, 1992. - Ч. I. - С. 22-24.

Грушевський М. Київське братство і братство Луцьке, їх засоби, завдання і методи // Грушевський М. Історія української літератури. - К., 1996. - Т. VI. Кн. I. - С. 91-104.

Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI-XVIII ст. - К.: Наук. думка, 1966. - 248 с.
Є відомості про Луцьке братство на багатьох сторінках книги.

Кралюк П. Луцьке Хрестовоздвиженське братство. - Луцьк: Надстир'я, 1996. - 53 с.

Ярош Д.В. Православні братства Волині та їх роль у національно-культурному відродженні України // Велика Волинь: минуле і сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.). - Хмельницький, 1994. - С. 314-316.

Андрейчик Б. В будинку на вулиці Герцена... // Рад. Волинь. - 1983. - 5 січ.

Гаврилюк В. Діялося в замку Луцькому у вересні 1619 року божого: Лист волин. шляхти до луц. міщан у справі Луцького братства, датов. I (за ст. ст-м) вересня 1619 р. // Нар. трибуна. - 1991. - 28 верес.

Гвецький Ю. Роль братств у культурному відродженні України в XVI-XVIII ст. // Укр. культура. - 1995. - №2. - С. 32-33.

Герасимчук Ю. Луцьке братство і Брестська унія // Волинь. - 1992. - 23 черв.

Колосок Б. Будівничі Луцького братства // Волинь. - 1991. - №-1. - С. 29-38.

Крейнін С. "Часослов", "Лямент" та інші // Нар. трибуна. - 1993. - 10 квіт.

Огнева О., Бірюліна О. Рюриковичі та Гедиміновичі серед братків Луцького Хрестовоздвиженського братства XУII ст. // Нар. трибуна. - 1993. - 6 берез.

Огнева О., Бірюліна О. Славні діла славних луцьких братчиків // Нар. трибуна. - 1993. - 30 черв.

x x

x

Луцьке Хресто-Воздвиженське Братство // Енциклопедія українознавства. - Т. 4. - Львів, 1994. - С. 1388-1389.

Луцьке братство // Довідник з історії України. - К., 1995. - Т. 2. - С. 179.

375 Р О К І В

від часу опорудження церкви Воздвиження Чесного Хреста у м. Луцьку (1622)

У 1622 р. в м. Луцьку побудовано церкву Воздвиження Чесного Хреста. Храм постав на кошти православних жителів міста та волинської шляхти. Основним фундатором був грек Мозеллі, який подарував церкві мощі Св. Варвари. Храм був центром діяльності Луцького братства, при ньому діяли школа і шпиталь.

Література:

Волынь туристская: Путеводитель. - Львів: Каменяр, 1984. - 96 с.: ил.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 18-19.

Ворон В.О. Луцьк: Силуети міста: Іл. нарис. - Львів: Каменяр, 1988. - 30 с.: 12 арк. іл.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 18.

Денисюк В. Луцьку - 910 років: Іст.-краєзн. нарис. - Луцьк: Надстир'я, 1995. - 64 с.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 9.

Колосок Б.В., Метельницький Р.Г. Луцьк: Архіт.-іст. нарис. - К.: Будівельник, 1990. - 192 с.: іл.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 93-94.

Колосок Б.В., Якубюк А.М. Луцький історико-культурний заповідник: Архіт.-іст. нарис. - К.: Будівельник, 1987. - 65 с.: іл.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 20-21.

Логвин Г.Н. По Україні: Стародавні мистецькі пам'ятники. - К.: Мистецтво, 1968. - 463 с.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 159.

Маслов Л. Архітектура старого Луцька. - Львів, 1939. - 52 с.

Про церкву Чесного Хреста - с. 21-28.

Мельник А.М. Соборні храми православного Луцька // Матеріали 41-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і студентів Волинського державного ун-ту ім. Л.Українки. - Луцьк, 1995. - С. 75.

Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР: (Иллюстрир. справочник-каталог). В 4-х т. Т. 2. - К.: Будівельник, 1985. - 336 с.: іл.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 53.

Прокопчук В.І., Прокопчук В.Е. Деякі історичні відомості про Хрестовоздвиженську братську церкву м. Луцька // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: Історія, здобутки, перспективи. - Луцьк, 1992. - С. 126-127.

Украина и Молдавия: Справочник-путеводитель. - М.: Искусство, Лейпциг: Эдицион, 1982. - 454 с.; 176 л. ил.

Про Хрестовоздвиженську церкву. - с. 24, 388; іл. 142-145, 146.

Якубюк А.М. Луцьк: Путівник-інформатор. - Львів: Каменяр, 1983. - 95 с.: іл.

Про Хрестовоздвиженську церкву - с. 26.

Назарчук Е. Застиглий в камені псалом: Нотатки про луцькі храми // Жива вода. - 1991. - 7 серп.

Рожко В. Храми старого Луцька // Віче. - 1995. - 4 серп.

Сокол В. Хрестовоздвиженський братський православний монастир // Волин. вісник. - 1991. - 19 груд.

x x

x

Памятники истории и культуры Волынской области: Научн.-вспом. библиогр. указатель. - Луцк, 1995. - 95 с.

Про церкву Воздвиження Чесного Хреста у Луцьку - с. 21-22.

230 Р О К І В

"Торчинського маніфесту" (1767)

У 1767 р. в м. Торчин був знайдений "Торчинський маніфест" - звернення проти феодально-кріпосницького ладу в Польщі. Це був своєрідний ультиматум офіційній владі, який в оригіналі не мав ні назви, ні підпису. Вплив його можна було бачити в прийнятті у 1768 р. польським сеймом законодавчого акту, який забороняв поміщикам страчувати селян, передбачав відповідальність для порушників

Література:

Торчинский манифест // Избранные произведения прогрессивных польских мыслителей. - М., 1956. - Т. І. - С. 82-89.

Гуртовий Г.О., Оксенюк Р.Н. Торчин // Історія міст і сіл УРСР. Волинська область. - К., 1970. - С. 429-440.

Про "Торчинський маніфест" - с. 431.

Гуртовий Г.О."Торчинський маніфест"// Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 41.

Берекете Б. Маніфест із минулого // Голос України. - 1994. - 23 квіт.

Гуртовий Г. Документи мужності волинян // Слава праці. - 1988 7 лип.

Гуртовий Г. "Торчинський маніфест" // Рад. Волинь. - 1987. - 17 черв.

x x

x

"Торчинський маніфест" // Радянська енциклопедія історії України. - К., 1972. - Т. 4. - С. 285.

200 Р О К І В

першої писемної згадки про с. Буцин, тепер Старовижівського району (1797)

У 1797 р. с. Буцин, тепер Старовижівського району, вперше згадується у письмових джерелах. Нині цей населений пункт є одним з сільськогосподарських та промислових центрів Волинського Полісся

Література:

Буцин // Історія міст і сіл УРСР: Волинська область. – К., 1970. – С. 675.

Цинкаловський О. Буцин // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (Краєзн. словник – від найдавн. часів до 1914 р.) Вінніпег, 1984. – Т. 1. – С. 154.

Бодюк Т., Кошелюк П. Слово про Буцин // Сіл. новини. – 1991. – 15 серп.

Коваль О. І слово подум'ям взялося // Сіл. новини. – 1987. – 3 листоп.

Чабан О. Бути господарями свого села: Із зустрічі за "круглим столом" у с. Буцин // Сіл. новини. – 1996. – 10 берез.

185 РОКІВ

Вітчизняної війни 1812 року

Під час Вітчизняної війни 1812 р. на Волині наполеонівським військам протистояла 3-я Західна армія генерала О.Тормасова. Бої точилися у районі Ковеля, Чарукова, Несвіча, Голоб та інших місць. 26 жовтня між Устилугом і Володимиром-Волинським відбувся вирішальний бій, після якого наполеонівські війська відступили за р. Буг. Про ті події нагадує Обухівська могила – місце загибелі партизанського ватажка Обухова біля Любитова та 8 курганів біля шляху до с. Башова поряд з с. Рудка-Козинська.

Література:

Жилин П.А. Отечественная война 1812 года. – М.: Наука, 1988. – 494 с.

Історія Волині: З найдавніших часів до наших днів: Львів: Вид-во при Львів. держ. ун-ті "Вища шк.", 1988. – 238 с.
Про події Вітчизняної війни 1812 р. – с. 20–21.

Киричук М. Волинь земля українська: Історичний посібник. – Луцьк: Надстир'я, 1995. – 392 с.
Про події 1812 року на території Волині – с. 353.

Михайлюк О.Г., Кічий І.В. Історія Луцька. – Львів: Світ, 1991. – 192 с.
Про події Вітчизняної війни 1812 р. – с. 36.

Огнева О.Д. 1812 рік на Волині // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С. 28–29.

России двинулись сыны: Записки об Отечествен. войне 1812 год: её участников и очевидцев. - М.: Современник, 1988. - 348 с.

1812 год: Воспоминания воинов русской армии. - М.: Мысль, 1991. - 477 с.

Гаврилюк В. Ратна слава волинських полків: Поразка французької армії на Волині // Віче. - 1995. - 17, 24 лют.

Огнева О. 1812 рік на Волині // Полісся. - 1993. - 17 лип.

Остапюк О. Це було на Волині: Про події Вітчизняної війни 1812 року // Наше життя. - 1992. - 6 трав.

Сміян П. Відгомін на Волині: До 175 річчя Бородінської битви // Рад. Волинь. - 1987. - 6 верес.

x x

x

Вітчизняна війна 1812 // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1978. - Т. 2. С. 328-329.

Здано на виробництво 29.10.96. Підписано до друку 21.11.96. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура літературна. Офсетний друк. Ум. друк. арк. 1.83.
Ум. фарб. відб. 1 Тираж 50. Замов. №125. Ціна вільна.
Друк. МП "Зоря-плюс" Луцьк, пр. Волі 13 тел/факс 2-36-91